A°. 1859. N°. 71.

DONDERDAG 24 MAART.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

Aan hen, die zich met 1°. April op de *Utrechtsche Provinciale en Stads-Courant* abonneren, worden, van af den dag van hunne aanschrijving tot 1°. April, de verschijnende nommers *gratis* toegezonden.

UTRECHT 24 Maart.

Gister hebben we omtrent het weldra verwacht wordend kongres, dat over de Italiaansche aangelegenheden zal gehouden worden, een paar *telegrammen* medegedeeld; het berigt, dat Engeland en Pruissen het voorstel hadden aangenomen, konden we niet in de eerste-post-oplaag opnemen. Later hebben we nog berigt ontvangen, dat Frankrijk den wensch zou geuit hebben, dat Sardinië en de overige Italiaansche staten aan 't kongres zouden deel nemen; daarvan hebben we nog afzonderlijk in de stad aan onze *geabonneerden* mededeeling gedaan.

De aangelegenheid van 't kongres is en blijft ook heden de zaak van 't hoogst gewigt. Van de inwilliging van Oostenrijk tot het houden van dat kongres is nog geen officiële tijding. Gister meende men nog aan de aanneming van 't voorstel te Weenen te moeten twijfelen. Zulk eene weigering zou echter onbegrijpelijk voorkomen, en we kunnen er dus niet aan gelooven. Prins *v. Schwartzenberg* zeide voor enkele jaren omtrent de verhouding tot Rusland: »Oostenrijk zal de wereld verbaasd doen staan door zijne ongehoorde ondankbaarheid", en men zegt, dat de Russ.-gezant *de Balabine* daarop zou geantwoord hebben, dat »Rusland de wereld daarentegen zou doen verbaasd staan door zijne ongehoorde edelmoedigheid." *Le Nord* beweert, dat men in dien zin Rusland's pogingen tot het doen bijeenkomen van een kongres moet uitleggen; Rusland kan trouwens, in 't bewustzijn zijner kracht, edelmoedig zijn, terwijl Oostenrijk door list en ondank eene kracht moet betoonen, die het in waarheid niet bezit. — Zal Oostenrijk echter het Russiesche voorstel wel als eene edelmoedigheid beschouwen? Engeland ziet het stellig met eenigen naijver, dat het hof van Petersburg vooreerst gelukkiger was in zijn plan tot bevrediging van Europa dan het kabinet van St. James.

In afwachting echter der aanneming ook door Oostenrijk, is de plaats der bijeenkomst nog niet zeker aangewezen. Nadat Génève en Brussel op den achtergrond waren getreden, schijnen Aken en laatstelijk 's Hage vooral daartoe in aanmerking te komen, naar men onder Parijs zal zien.

In Italië staan de zaken minder gunstig, dan in 't Noorden de zaak van 't kongres.

In Toskane is een manifest der liberale partij ten gunste der Sard. staatkunde door de regering in beslag genomen, maar later toch uitgegeven; het dienst nemen bij Piemont neemt zeer toe, en met name komen vele vrijwilligers uit de nabuurstaten; eindelijk is het Sardiniesche grondgebied door eene Oostenrijksche patrouille geschonden en heeft alleen het toeval verhinderd, dat daaruit geene vijandelijkheden zijn voortgesproten.

In Zwitserland heeft de hoop op behoud van den vrede niet weêrhouden, dat men nadere maatregelen van voorzorg neemt.

De zaak der benoeming van prins *Couza* schijnt van alle zijden als een *fait accompli* te zullen worden beschouwd, waarin de Porte zelfs onder protest zal berusten, zegt men.

De zaak van de *reformbill* en de stelling van het Derby ministerie is heden niets gewijzigd.

Omtrent het geschil tusschen Spanje en Marokko verneemt men, dat het door de oneerlijkheid der Marokkanen welligt tot ernstiger moeijelijkheden zal komen. — De kwestie tusschen Engeland en Mexiko is geheel bijgelegd; Mexiko heeft natuurlijk de verlangde genoegdoening verschaft.

— Naar men verneemt, is het rekest om gratie, aan Z. M. den koning gerigt door *Samuel Abraham Hirsch*, die door de arrond.-regtbank te Amsterdam onlangs is veroordeeld wegens poging tot moord, tot eene korrektion. gevangenisstraf voor den tijd van twaalf jaren, gewezen van de hand. *Amst. Ct.*

— Z. K. H. de Prins *van Oranje* zal zich in de volgende week naar Rotterdam begeven, en bij die gelegenheid het Zeemanshuis bezoeken.

*— Wij hebben met eenig leedwezen het besluit gezien, door onzen gemeenteraad genomen, om voorloopig de zaak der spoorwegen niet nader te behandelen. Men wil het antwoord der regering afwachten, om daarna, als 't noodig is, nogmaals zijne stem te verheffen; wij zouden mogen vragen, of het niet raadzamer ware, zich bij vernieuwing tot de regering te hebben gewend, *alvorens* deze haar antwoord vaststelde?

Maar men heeft geene nieuwe argumenten! Hadden Amsterdam, Rotterdam, den Haag, Dordrecht dan zulke nieuwe argumenten? Of wel, gingen die en zoovele andere plaatsen van het denkbeeld uit, dat, waar men in *éénmaal* niet gehoord wordt, het niet schaadt, maar zelfs pligt kan zijn ten *tweede male* te spreken? We hopen, dat onze Raad spoedig tot een ander gevoelen kome, en dat de toekomst niet bewijze, dat de stilzwijgendheid van den Utrechtschen gemeenteraad er toe heeft medegewerkt, dat de Regering de Utrechtsche belangen heeft voorbijgezien, niettegenstaande die Utrechtsche belangen aan de algemeene belangen zou naauw verbonden zijn!

Wij herhalen het: het ware wenschelijk geweest, dat de Regering onbevooroordeeld de beste lijnen had kunnen aanwijzen; maar waar het eigenbelang van de eene zijde te sterk spreekt, daar mag men van den anderen kant niet zwijgen, vooral niet als het niet het ter harte nemen van eigen belangen geldt, maar van door anderen ons toevertrouwde.

Wij hebben het ook wel meer gezegd, dat wij wenschten, dat men eindelijk eens tot handelen kwam. Aan *praters* heeft men te 's Hage geen gebrek! Daarom hebben wij zelfs te hooge eischen, als die der heeren *Sloet-Reuchlin*, aannemelijk genoemd, edoch met wijzigingen, en die wijzigingen betroffen in de eerste plaats de rigting der lijnen. Eene geldelijke opoffering komt men bij goeden loop van zaken te boven; *slechte rigting* bederft de geheele zaak der spoorwegen, voor thans en in de toekomst. Slechte rigtingslijnen zullen weinig opbrengen; daarom moet het rijk veel bijdragen, in 't belang van enkelen, en dan zal nog de opbrengst onvoldoende blijven! Zal dat in de toekomst niet elke uitbreiding van 't spoorwegnet onmogelijk maken, waarmede men thans nog verongelijkten wil tevreden stellen?

Als echter de heeren *Sloet-Reuchlin* de noodige wijzigingen in hunne plannen niet wilden maken, zou de Kamer hare goedkeuring dan aan die koncessie verleenen? wij gelooven, wij hopen 't niet.

Wat dan? Er zouden dan slechts twee zaken, dunkt ons, over blijven. Of de Regering moest een algemeen plan maken, dat, door de Kamer goedgekeurd, onder bepaalde voorwaarden aan eene openbare inschrijving werd aangeboden; de Kamer wenscht dat. — Of de Regering moest een zekere subsidie, per mijl in eens af, aanbieden voor allen, die binnen zekeren termijn koncessie aanvroegen en de lijnen evenzeer binnen korten termijn daarstelden; de beste lijnen zouden dan dadelijk worden aangevraagd, en de spoorwegen konden wij in de voornaamste rigtingen dan 't spoedigst erlangen. 't Laatste middel zouden wij bijna 't billijkst noemen.

Intusschen zou, ter bevordering van den spoed, 't meest wenschelijk welligt nog blijven, dat de koncessie *Sloet* met de noodige wijzigingen in de rigtingslijnen werd aangenomen. Men verneemt, dat de koncessie *Sloet-Reuchlin* werkelijk belangrijke wijzigingen heeft ondergaan, en dat weldra daarvan in het regeringsantwoord aan de Kamer zal blijken. Belangstellend zien wij naar den aard dier wijzigingen uit; we hopen, dat ze de strekking zullen hebben, die wij meermalen verdedigden, en die vrij juist in 't onderstaande worden weergegeven.

Dit waren de denkbeelden, die ons uit de pen vloeiden, toen ons van eene geachte zijde de overname werd verzocht van het volgend stukje:

»'t Doel, dat men door spoorwegen moet bereiken, is tijd-winst.

Zien wij, hoe dit bij de koncessie *Sloet-Reuchlin* in 't oog is gehouden.

Van Harlingen, Bolsward en Sneek reist men, *per stoomboot*, naar Amsterdam in *zeven uur*.

Van Harlingen, Bolsward en Sneek, *per spoor Sloet-Reuchlin*, naar Groningen, in 2 uur, van Groningen tot Zwolle in 3 uur, van Zwolle naar Arnhem in 2 uur en van Arnhem naar Amsterdam in 3 uur; alzoo in *tien uur*.

Van Leeuwarden naar Amsterdam, *per diligence*, en *stoomboot* in *tien uur*.

Van Leeuwarden, per spoor *Sloet-Reuchlin*, naar Groningen in 1 ½ uur, van Groningen naar Zwolle in 3, van Zwolle naar Arnhem in 2 en van Arnhem naar Amsterdam in 3 uur, alzoo ook in ongeveer *tien uur*.

Vreemde wijze, dus tot verkrijging van *tijd-winst!*

En nu de *kosten*.

De Fries betaalt, als hij nog de goede rekenaar van oudsher is, *twee derde meer* per *spoor* dan per *boot*.

Vreemde manier om hier de Staatsbaan in te smokkelen!

De lijn, van Groningen en Leeuwarden, in de regte rigting getrokken wordende over Zwolle op Utrecht, zoude wezenlijk *tijd-winst* geven, wijl van Groningen en van Leeuwarden tot Zwolle 3, van Zwolle tot Utrecht 2 en van Utrecht tot Amsterdam 1 uur *per spoor* wordt vereischt.

De lijn *Sloet-Reuchlin*, die het publiek van Zwolle over Deventer en Arnhem naar Amsterdam brengt, ontneemt het *vier uur* meer.

Om op het doelmatigst met Noord-Duitschland in verbinding te komen, zou het gezonde verstand uitgaan van Zwolle en de lijn trekken van daar over Raalte, Almelo, Oldenzaal, Enschedé naar de Hanoversche grenzen, in de rigting van Rheine en wel om deze redenen:

»die lijn de kortste en ook de doelmatigste is tusschen het Noorden des Rijks en Noord-Duitschland, vooral ook om de Zuiderzee, den waterweg, die Zwolle met alle provinciën in gemeenschap brengt, terwijl hier ook wel gedacht mag worden aan het belang der Overijsselsche kanalen."

Sloet-Reuchlin zoeken het verbindingspunt met Noord Duitschland over Zutphen, Lochem, Enschedé. Daardoor brengen zij het Noorden des Rijks verscheidene uren verder van de Noord-Duitsche grenzen, terwijl zij de Zuiderzee-havens ruim acht uren verder verwijderd houden van het aansluitingspunt met Duitschland, dan het geval zou zijn, indien men de lijn over Almelo trok.

Na deze beschouwingen vraagt de verstandige en, ons dunkt met regt: »hoe motiveert de Regering, met eenigen schijn van gezond nadenken, de liefde, waarmede zij de koncessie *Sloet-Reuchlin* koestert?"

Niemand kan tot die ontdekking komen, omdat het publiek bij die lijn veel meer geld en veel meer tijd verliest dan noodig is.

Er zijn, die zeggen: *de Rijnspoorweg moet worden gevoed.* Wel nu, als het Noorden des Rijks daarbij even veel belang heeft, als zij, die dit wenschen, dan heeft het daartoe spoedig gelegenheid.

Het reize langer en duurder, en roepe *Ja!* als de regering vraagt: keurt gij de koncessie *Sloet-Reuchlin* goed?"

*— De kamer van koophandel van 's Hage heeft een adres aan de Tweede Kamer gezonden, waarin wordt betoogd, dat, waar uit 's lands schatkist ruime toelagen worden verleend voor de op te rigten spoorweglijnen, de gekozen rigting in 't algemeen belang moet wezen. Een spoorwegplan, dat 's Hage met Scheveningen uitsloot, en niet regtstreeks *met Utrecht, het middenpunt*, in verbinding bragt, zegt de kamer, dat »altijd tegen de gezonde begrippen van Staatsbelang zou strijden." De aansluiting van Rijnen Hollandsche spoorweg te Rotterdam is eene verpligting, sinds 14 jaar op de R. Sp. maatschappij rustende, maar zijn daartegen overwegende bezwaren, dan zijn er andere koncessiën daartoe gevraagd.

:— De Britsche ingenieur *Gisborne* is dezer dage te 's Hage geweest; zijn verblijf aldaar stond, zegt men, in verband met het aanleggen van een onderzeesche telegraaflijn en het oprigten van telegraafkantoren in de Ned. O. I. bezittingen, ook ter verbinding van de telegraaflijnen der Britsch-Indiesche bezittingen met die van Australië.

:— Een twaalftal drogisten, wonende te 's Gravenhage, heeft een adres bij de Tweede kamer der Staten-Generaal ingediend, waarin zij te kennen ge-

ven, dat zij in het gewijzigd ontwerp van wet, regelende de uitoefening der artsenijbereidkunst en het verkoopen van geneesmiddelen, op nieuw een vergrijp zien aan hunne eigendommen gepleegd, zij verzoeken de Kamer: òf het voortdurend bestaan van den stand van droogist in de wet te doen opnemen, gelijk die voorkomt in de wet van 1818; òf zorg te dragen, dat de opheffing niet geschiede dan op dezelfde wijze, waarop den slavenhouder zijne met Goddelijke en menschelijke geboden strijdige bezittingen zullen worden ontnomen. Als hunne innige overtuiging geven de adressanten nog te kennen, dat de droogist evenzeer op de bescherming der Kamer aanspraak heeft als de planter in onze West-Indische koloniën, wiens slaven men *wettig* onteigent in het belang der menschheid, terwijl men de vrouwen en kinderen der drogisten, in het belang van een medeburger (den apotheker) *onwettig* wenscht prijs te geven aan armoede en gebrek.

— Uit 's Hage schrijft men:

„Op den dag waarop uw no. van Woensdag den 23. Maart verspreid wordt, zal alhier de vergadering van de inspekteurs van het lager onderwijs, welke, naar aanleiding van art. 59 der wet, eenmaal 's jaars door den minister van binnenl. zaken bijeengeroepen wordt, ten einde onder zijne leiding de algemeene belangen van het onderwijs te overwegen en te bevorderen, geopend worden.

„Art. 12 der wet op het lager onderwijs, wat de opleiding der kweekelingen tot onderwijzers betreft, zal een voornaam punt van werkzaamheid in deze tweede vergadering uitmaken. In het vorige jaar ontbrak het aan tijd en genoegzame voorbereiding en kennis van zaken, om daaraan met eenige vrucht te arbeiden, zoodat er aan dat kardinale punt der wet nog niets ten uitvoer gelegd is. Sedert een geruimen tijd is er over dit punt, door het ministerie van binnenlandsche zaken, met de verschillende schoolopzieners, door tusschenkomst van de inspekteurs, eene drukke korrespondentie gevoerd, waarvan de resultaten in deze vergadering nader zullen overwogen en vastgesteld worden. — Enkele der provinciale inspekteurs hebben zich tot dat einde in den vorigen zomer naar het buitenland begeven, om daar met de bestaande inrigtingen bekend te worden en het goede over te nemen.

„De gevoerde korrespondentie en de overweginge hebben bereids tot de volgende resultaten geleid:

„In iedere provincie zullen twee of drie oefenscholen tot opleiding van kweekelingen tot onderwijzers, opgerigt, of de hier en daar bestaande, uitgebreid en bevestigd worden. De plaatsen alwaar zoodanige oefenscholen zullen bestaan, zijn, wat de Noordelijke provinciën betreft, Winschoten, Assen, Meppel, Leeuwarden en Sneek. De kweekelingen uit den omtrek dezer plaatsen zullen daarvan ook gebruik kunnen maken.

„Aan ieder dezer oefenscholen zullen onderwijzers uit die steden benoemd worden, welke reeds zijn aangewezen, en aan hen zal uit 's rijks kas eene toelage geschonken worden, in evenredigheid van de uren, welke zij aan dit onderwijs zullen besteden; de belooning zal echter zeer schaarsch zijn. Zoo is er voor de provinciën Noord- en Zuid-Holland ieder eene som van ongeveer *f* 3000 uitgetrokken, en voor de andere provinciën naar evenredigheid, zoodat er ongeveer $^2/_3$ van de som, groot ongeveer *f* 60,000 welke voor de opleiding van de onderwijzers is uitgetrokken, op de rijksbegrooting voor 1859, aan deze oefenscholen zal besteed worden. De gemeenten ten platten lande zullen weinig met deze zaak gebaat worden, en hare onderwijzers, reeds zeer gedrukt door kleingeestige en bekrompene besluiten van vele gemeenteraden, zullen er niet veel voordeel van trekken.

„Van de oprigting van rijks kweekscholen voor de onderwijzers is wel sprake, doch in den loop van dit jaar zal daarvan waarschijnlijk nog niets komen. — De kweekschool te Haarlem staat eene goede organisatie van die zaak in den weg.

„Van de verdere opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen op de lagere scholen is wel het een en ander voorgesteld, ook om kweekelingen bij voorname onderwijzers te bestellen, doch de bijdragen door het rijk daartoe te verleenen zijn zoo gering, dat er weinig van te verwachten is." *G. C.*

— Bij besluit is bepaald, dat van en met den 1. Januarij van dit jaar, aan de hoofd- en verdere officieren te 's Gravenhage in garnizoen, met uitzondering der ordonnance-officieren en van die officieren, welke reeds eene toelaag ontvangen, eene toelaag zal worden uitbetaald, aan de hoofdofficieren van *f* 300, en aan de kapiteins en luitenants *f* 200 's jaars.

— Zooals reeds eenige jaren heeft plaats gehad, zijn er gedurende den Zomer twee seriën vereenigd van de korpsen infanterie, welke bij de normaal-schietschool te 's Hage zijn gedetacheerd, om in het schieten te worden geoefend. Naar men verneemt, zal dit jaar slechts de 1. serie plaats hebben, welk tijdvak 4½ maand zal duren. Tot dat einde zullen alle regimenten infanterie dit jaar voor gemeld tijdvak aan de normaal-schietschool te 's Hage deelnemen, en wel, van elk reg. infanterie twee luitenants, twee sergeants, twee korporaals en vier soldaten, welke bij het regiment grenadiers en jagers in subsistentie zullen worden gesteld. De serie zal een aanvang nemen den 15. April aanst. en zal geëindigd zijn den 31. Augustus daaraanvolgende. Van 15 Julij af zullen zij in de legerplaats te Millingen hunne studiën voortzetten.

*— Uit Suriname schrijft men ons, dat 's konings verjaardag (19 Feb. jl.) ten huize van den goeverneur met een gala-bal gevierd is geworden. — Des morgens van dien dag was er, na de parade, audiëntie.

Wat de voorbereiding der emancipatie aangaat, daaraan wordt letterlijk niets gedaan. De goeverneur blijft persisteren bij zijn ontslag. Hij heeft het zelfs ten tweede male aangevraagd, en wel, omdat hij de emancipatie (aangezien het wetsontwerp daarover met zijne beginselen zoowel als met die der slavenhouders strijdig is) — noch wil noch kan uitvoeren. Hij schijnt alzoo tegenover de slavenhouders dezelfde te willen blijven tot het einde toe, al is dit dan ook in strijd met het algemeen belang.

De gezondheid der bevolking dezer kolonie is vrij voldoende.

— De *Surinaamsche Ct.* van 17 Febr. jl. bevat het volgende berigt uit Paramaribo: Naar wij vernemen, is door het koloniaal bestuur, op daartoe van het ministerie van koloniën verkregene magtiging, een grondbrief verleend geworden aan de heeren mr. *S. J. Cohen* en *Julius Meijer*, te Amsterdam, ten behoeve der op te rigten Surinaamsche Maatschappij van Mijnwerking en Kultuur *Aurora*, voor een terrein lands, groot 6000 akkers, gelegen ten zuide van en grenzende aan de koncessie *Victoria*, aan den linker-oever van de rivier Boven Suriname, en zulks tot ontginning aldaar van mijnen, bosschen en gronden.

— Alle brieven uit Java gewagen, zooals de *Echo Universel* meldt, van een steeds grootere uitbreiding der bedevaarten naar Mekka. Zelfs willen sommigen weten, dat verscheidene inboorlingen uit onze bezittingen tegenwoordig zijn geweest bij den moord des Europeschen konsuls te Djedda.

Ieder weet, dat de muzelmansche godsdienst de geloovigen voorschrijft eenmaal in hun leven het graf van den profeet te Mekka te bezoeken. In onze bezittingen hielden de Mahomedanen zich niet stiptelijk aan deze wet van den Koran, maar juist daarom werden de weinigen, welke de reis gedaan hadden, door het volk in hooge eere gehouden. Zij dragen een witten tulband als onderscheidingsteeken, en gaan onder den naam van *Hadjies* voor heiligen door.

Ons Indiesch bestuur streefde er ten allen tijde naar om de *Hadjies* zoo onschadelijk en zoo schaars mogelijk te maken. Als gevolg daarvan werd een tijd lang van de reis naar Mekka eene belasting of boete geheven, die 150 gulden per hoofd bedroeg. Toen dit later tot eenige moeijelijkheden aanleiding gaf, nam de goeverneur-generaal *Duymaer van Twist* een besluit, waarbij, op grond der vrijheid van godsdienst, die heffing werd afgeschaft. Het getal *Hadjies* nam daarna weder op schrikbarende wijs toe.

De Indiesche maatschappij heeft zich in eene vergadering, van 21. dezer met dit vraagstuk bezig gehouden. Alle redenaars hebben de uitbreiding van het aantal *Hadjies* betreurd. Deze lieden toch zijn een geessel voor de bevolking; die eenvoudig, onwetend en bijgeloovig van aard, zich allerlei opofferingen getroosten, om den *Hadjie* in luiheid te laten leven. Niet minder gevaarlijk zijn deze heiligen voor het Europeesch bestuur, daar het hun gemakkelijk valt de menigte tot opstand en wanorde aan te hitsen.

De vergadering besloot den wensch te kennen te geven, dat de belasting op de bedevaartgangers mogt worden hersteld, en de regering met de inlandsche hoofden maatregelen beraamde, om den invloed der *Hadjies* tegen te gaan en te vernietigen. *Tijd.*

*— Naar men verneemt, zijn in de zitting van het Kantongeregt te dezer stede, van den 11 Maart 1859, honderd en zeven personen tot boeten of gevangenisstraf verwezen, ter zake van:

2 werpen van vuilnis op openbare plaatsen;
7 elders wateren op openbare plaatsen, dan in de daartoe bestemde bakken;
1 op eene openbare plaats aan eene natuurlijke behoefte te voldoen;
7 binnen de barrières vuilnis te vervoeren in daartoe niet gekeurde wagens;
1 binnen de barrières vuilnis af te geven, dat werd opgenomen in daartoe niet gekeurde wagens;
16 anders dan 's morgens vóór tien uren uitkloppen van karpetten op openbare plaatsen;
2 glazen wasschen aan de straatzijde, anders dan 's morgens vóór tien uren, of gedurende één uur voor Zonsondergang;
30 met geld, dobbelsteenen enz. spelen op den openbaren weg;
16 zich in kennelijk beschonken toestand op den openbaren weg te bevinden;
3 ter belemmering van den vrijen doorgang, plaatsen van voorwerpen op de voor de voetgangers bestemde kleine steenen;
1 zonder vergunning uithangen van goederen aan den gevel;
1 zonder vergunning plaatsen van voorwerpen op een stoep;
2 zonder vergunning laten uitloopen van pluimgedierte (kippen) op den openbaren weg;
6 zonder vergunning met kruiwagens enz, standplaatsen te nemen op daartoe niet aangewezen plaatsen op den openbaren weg;
5 na des avonds 11 uren geopend zijn voor het publiek, van tapperijen; en
7 na des avonds 11 uren zich in tapperijen te bevinden.

— Dr. *L. W. E. Rauwenhoff* heeft te Dordrecht bekend gemaakt, dat hij het beroep naar Leiden heeft aangenomen.

— Wij vernemen, dat met de aanstaande maand Mei van Amsterdam naar Vlissingen zullen worden overgeplaatst een hoofdingenieur der marine benevens drie adsistent-ingenieurs, welke laatsten aldaar hunne verdere opleiding ontvangen zullen. *M. C.*

— Zoo als reeds gemeld is, is door *Teuntje Berm* hooger beroep aangeteekend van het vonnis, den 15. Maart ll. door de arrondissements-regtbank te 's Bosch, ten haren laste gewezen. Thans vernemen wij, dat door den officier van justitie bij gemelde regtbank, namens den prokureur-generaal in Noord-Braband, zoo hooger beroep is aangeteekend van de uitspraak, als in die in de zaak van voornoemde *Teuntje Berm*, als in die van *Gerardus van der Kolk* en *Ferdinand Felix Joseph Machen*, door meergemelde regtbank op dienzelfden dag gewezen.

— Een aan den drank overgegeven man te Enkhuizen mishandelde Maandag, zooals men verhaalt, zijne vrouw, die eerst onlangs van tweelingen verlost is, derwijze, dat zij er onder bezweek. De woesteling mishandelde het lijk nog, toen de buren er op aankwamen en de policie inriepen. *Amst. Ct.*

— Een koopman uit Berdianski heeft onlangs den verkoop in zijne magazijnen te Odessa, Nicolaïef en Sebastopol aangekondigd, van 7,351,300 ned. ponden gegoten ijzer, voortkomende van de schiettuigen, welke na den oorlog in den Krim zijn bijeenverzameld. Dit cijfer kan een denkbeeld geven van het overgroot gebruik van schiettuigen, dat bij de belegering van Sebastopol is gemaakt.

— Eene wijziging, opmerkelijk door hare eenvoudigheid, is bij de gas-verlichting beproefd. Men heeft een draad van platina eenige millimètres boven de opening van het pijpje te plaatsen en vast te maken, en deze kleine draad in het midden der vlam ken, vermeerdert in eene groote evenredigheid het verlichtend vermogen. Eene proef, daarmede genomen, heeft aangetoond, dat eene gas-pijp, die 140 litres in het uur verbruikte, bij het verminderen van den toevoer door het meer sluiten van de kraan, slechts 92 litres in het uur noodig had, om hetzelfde licht te verspreiden, wanneer men er eenen platina-draad aan vasthechtte. *Deventer Cour.*

— Zeilklaar te N. Diep. Kaap Hoorn, kapt. *Dik*, Louis, kapt. *Höög*, Staatsraad Baud, kapt. *de Jong* en Sirius, kapt. *Mulder*, alle vier naar Batavia.

Zeilklaar te Hellevoetsluis Vijf Vrienden, kapt. *Johan*, naar Samarang.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 23 *Maart*, 1.50 El; ┬ AP. 8.45. Gev. 10 d.

De Rijnhoogte te Keulen den 23. Maart 6 voet 9 duim; 6 voet 8½ duim Rijnlandsch.

In een bijvoegsel nemen we, behalve het verslag van de raadsvergadering van den 17. Maart, ook de mededeeling op van 't verhandelde in de Amersfoortsche raadsvergadering van den 22. Maart.

MADRID, 22 Maart.

De heer *Collantes*, oud-minister, heeft gisteren in de Kortes ophelderingen gegeven ten aanzien van zijn bestuur, tijdens hij minister was, en wel als een gevolg van het besluit der Kortes, om het voorstel harer kommissie in overweging te nemen, waarbij hij in staat van beschuldiging werd gesteld.

TURIJN, 20 Maart.

Gister avond is eene Oostenrijksche patrouille, bestaande uit elf manschappen en een sergeant, de grenzen bij Limida overgetrokken. De onderofficier heeft echter verklaard, dat het bij vergissing is geweest, waarna zij over Gravellona naar Lombardijë is teruggekeerd. Men heeft dit als eene schending van ons grondgebied beschouwd en daarvan kennis gegeven aan den Pruissieschen gezant, den graaf *Brassier de Saint-Simon*, die sedert 1857 de Oostenrijksche regering alhier vertegenwoordigt. De patrouille heeft eene rivier moeten overtrekken, die bekend is als de scheiding der beide Staten. Indien zij derhalve eene Sardiniesche patrouille had ontmoet, zoude daaruit eene botsing hebben kunnen ontstaan, die voor de rust van Europa gevaarlijk had kunnen worden.

Berigten uit Livorno melden, dat aldaar eene hevige onrust heerscht. Er is een aantal vrijwilligers vertrokken; een 200tal personen deed hun uitgeleide tot aan de boot, waarmede zij vertrokken.

In Parma wordt het portret van *Cavour* met eene korte levensschets verkocht, ten voordeele der jongelieden die bij ons leger dienst willen nemen.

Uit Florence begeven zich dagelijks troepen van 30 à 40 jongelieden herwaarts om in ons leger te worden opgenomen. Ook uit Romagna ontsnapt men met dit doel.

De Fransche regering heeft, naar men zegt, geprotesteerd tegen de buitengewone versterking van Piacenza door Oostenrijk.

TURIJN, 23 Maart.

In spijt van de Toskaansche politie, is te Florence eene brochure in het licht gekomen, onder den titel van: *Toskane en Oostenrijk*, die veel indruk maakt. Het is een manifest ten gunste van de staatkunde van Sardinië, waarin gezegd wordt, dat men vertrouwen stelt in koning *Victor Emmanuel* en in keizer *Napoleon*, die hun gezag willen aanwenden ter verdediging der beschaving en der regtvaardigheid.

TURIJN, Woensdag 23 Maart.

Eene afdeeling Oostenrijksche kavalerie is eergisteren de Tessino gepasseerd, om de grenzen te verkennen, en kwam bij Pavia op Sardinisch grondgebied. Zij keerde vervolgens naar die stad terug.

Heden werd alhier in de hoofdkerk met groote plegtigheid de jaarlijksche lijkdienst gevierd voor de strijders die in 1849 bij Novara zijn gesneuveld. Zij werd bijgewoond door de Ministers en door verschillende deputatiën, zoo als uit den Senaat en de Kamer van Vertegenwoordigers, uit het leger, de nationale garde, de studenten, de Italiaansche uitgewekenen, enz.

GENUA, 21 Maart.

Het aantal vrijwilligers, dat hier aankomt, vermeerdert bij den dag; de algemeene opinie kan maar aan geen vredelievende oplossing der geschillen gelooven, en de vredelievende geruchten strekken alleen om de opgewondenheid der gemoederen te vermeerderen.

Volgens een schrijven uit Turijn aan de *Corriere Mercantile*, bedroeg den 16. dezer het aantal Italianen, dat zich uit de omliggende staten naar Sardinie begeven had om vrijwillig dienst te nemen in zijn leger, reeds bijna 7000. *Garibaldi* alleen had 1200 man te Cuneo vereenigd.

BERN, 21 Maart.

Eene militaire kommissie, bestaande uit generaal *Dufour* en 7 kolonels, is heden, onder voorzitterschap van den chef van het militaire departement, vergaderd geweest.

BERN, 22 Maart.

De bondsraad heeft het uitvoerregt van paarden, buiten den bond, op 400 frs. bepaald. Dit besluit treedt onmiddelijk in werking.

WEENEN, 21 Maart.

Volgens een gerucht is hier een Russisch officier aangekomen met een eigenhandig schrijven van keizer *Alexander* voor keizer *Frans Jozef*. Hij is dadelijk naar Parijs vertrokken.

In den hofburg worden dagelijks vergaderingen gehouden, men meent, over veranderingen in de binnenlandsche administratie.

's Keizers vertrek naar Italië is uitgesteld, men zegt, omdat de keizer aan de inspektie, welke het doel zijner reis was, niet het voorkomen eener manifestatie wilde geven, die in de tegenwoordige omstandigheden op eene den vrede ongunstige wijze zou kunnen verklaard worden.

Ten bewijze, dat van de zijde van Sardinië wel met eenige overdrijving wordt gewag gemaakt van de onbaatzuchtige, uit pureliefde voor Italië voortspruitende beweegredenen, welke zoovele jonge lieden aan het Sardinische leger toevoeren, strekke de mededeeling van den officiëlen *Messagiere modenese*, dat die emigratie van jonge lieden het gevolg is van een verspreid gerucht, houdende, dat de regering eene ligting wilde doen van jonge lieden van 18 tot 30 jaren, om die naar Oostenrijk te zenden.

De buitengewone Perziesche gezant *David Khan* is door den keizer ten gehoore ontvangen, om van wege den Shah diens portret met diamanten te overhandigen, den keizer dank te zeggen voor het gesloten handels- en scheepvaartverdrag en hem geluk te wenschen met de geboorte van een kroonprins.

Prins *Milosch* is, naar men uit Servië meldt, ongesteld en mag ligchaam noch geest vermoeijen. Hij laat te Konstantinopel pogingen in het werk stellen, om de Porte er in te doen toestemmen, dat hij ten behoeve van zijn zoon afstand van de regering doet.

WEENEN, 22 Maart.

Het voorstel van Rusland nopens het houden van een kongres door de groote mogendheden, is eerst heden officiëel aan den graaf *van Buol* bekend gemaakt.

De fondsen zijn rijzende.

WEENEN, Woensdag 23 Maart.

Engeland en Pruissen hebben het voorstel van Rusland omhelsd; men trekt de toestemming der Oostenrijksche regering zeer in twijfel; dit veroorzaakte dan ook eene daling ter beurze van heden, zoodat de krediet aktiën, die gisteren 200 stonden, heden tot 191 vielen.

TRIEST, Woensdag 23 Maart.

Hier is het gerucht verspreid, dat de in deze stad gevestigde konsul van Sardinië zou zijn teruggeroepen.

Het officiële blad van Milaan bevestigt het verspreid gerucht, dat de heer *Ripomonti*, redakteur van een te Pavia verschijnend dagblad, door een sluipmoordenaar is gedood.

BERLIJN, 22 Maart.

Onze gezant te Parijs heeft, volgens de *Bank und Handels Ztg.*, zeer gunstige berigten herwaarts gezonden. De Fransche regering zou, volgens zijn schrijven, tot elke vreedzame vereffening der hangende geschillen geneigd zijn.

Men wil weten, dat de toestand des konings van Napels niet zonder invloed is geweest op de jongste verandering in de algemeene politiek.

De reorganisatie van het beheer onzer marine zal niet lang meer uitblijven. De schout bij nacht *Schröder* zal aan het hoofd der administratie staan. Prins *Adalbert* blijft met het opperbevel der marine belast.

DRESDEN, Woensdag 23 Maart.

Het *Dresd. Journ.* verzekert dat Pruissen en Engeland tot Ruslands voorstel om een kongres te houden zijn toegetreden. Het blad noemt Geneve als de plaats der bijeenkomst.

MUNCHEN, Woensdag 23 Maart.

Het adres der kamer zal door den koning niet worden aangenomen, daar het Z. M. reeds door voorlezing in de openbare zitting is bekend geworden. Zaturdag wordt de landdag gesloten.

LONDEN, 22 Maart

In den verderen loop der diskussiën over de reformbill is gisteren door den heer *Stanley* gezegd, dat het eigenlijk doel van lord *Russell's* voorstel was, het gezag in andere handen te doen overgaan. De bill was den waren arbeidenden klassen gewis gunstiger, dan die van lord *Russell* van 1854. De regering had in deze tot maatstaf genomen, de opvoeding en de opbrengst. Wat het ontnemen der regten van de burgten betrof, dit zou, geschiedde het in het groot, vele moeijelijkheden te weeg brengen. Men wilde onderscheid tusschen de graafschappen en de burgten, maar nam men dat aan, dan zou er steeds eene klasse van ontevredenen zijn, en dat te meer, hoe lager de census voor de burgten wierd gesteld. Spr. meende ten slotte, dat de bepalingen die minder geschikt voorkwamen in komitee konden worden gewijzigd, en dat het duidelijk was, dat men nu te kiezen had tusschen een gematigde bill en de verdaging der geheele kwestie. Een aantal sprekers gaf als hun gevoelen te kennen, dat de bill den arbeidenden klassen niet genoeg toekende.

In de zitting van heden heeft de heer *Wilson* tegen de bill het woord gevoerd, die hij zoo slecht achtte, dat zij niet in komitee te verbeteren zou zijn. Sir *Bulwer* ondersteunde de tweede lezing, omdat men anders vooreerst in deze zaak niets zou verkrijgen.

Nadat het publiek te Bristol herhaalde malen gedupeerd was met betrekking tot de komst der Napolitaansche ballingen, zijn deze gisteren per Juverna aangekomen, onder het daverend gejuich der menigte. Het parlementslid *Langton* heeft zich aan boord begeven om hen te verwelkomen. Heden zijn zij hier aangekomen, door eene onafzienbare volksmenigte opgewacht, met muziek en vlaggen, op welke laatsten het opschrift: *Welkom in het getrouwe Engeland.* Een adres werd hun voorgelezen, eindigende met eene lofrede op de dienst door hen aan de zaak van Italië bewezen, en met de hoop, dat de nationale driekleur mogt wapperen van de Alpen tot de zee. Een der ballingen is lam ten gevolge van het dragen van ketenen gedurende 27 jaren. *Poërio* was niet bij hen, daar hij te zwak is om te reizen.

Uit Liverpool schrijft men van den 20. Maart: Het Hollandsche barkschip de Equator, dat Zaturdag de rivier de Mersey opzeilde en geheel eene prooi der vlammen is geworden, was naar Batavia bestemd en had eene lading in van zijde, kleedingstukken, enz., ter waarde van 60,000 ponden (720,000 guld.). Een der scheepslieden is bij dit ongeval om het leven gekomen.

LONDEN, Woensdag 23 Maart.

In de zitting van het Hoogerhuis is de bill betreffende het huwelijk tusschen weduwenaars en de zusters hunner overleden echtgenooten verworpen.

De *Times* meldt, dat Genève tot zetel van het aanstaande kongres is voorgeslagen, doch dat het wintersaizoen een beletsel tegen het kiezen van deze stad heeft opgeleverd, en dat ook Aken voorgesteld is, welke stad waarschijnlijk zou gekozen worden.

Aan den *Morning Post* wordt uit Parijs dd. heden geschreven, dat Frankrijk zich ten gunste verklaart van de deelneming aan het kongres door Sardinië en de overige Italiaansche staten.

Volgens gerucht heeft Oostenrijk toegestemd in het houden van een kongres.

— 23 *Maart.* Gec. $96^1/_4$; Peru $4^1/_2$ pCt. 91; 3 pCt. 74; Venez. 5 pCt. $43^1/_4$; Port. 3 pCt. 46; Sp. 3 pCt. $44^3/_4$; 1 pCt. $30^1/_2$; Rusl. $4^1/_2$ pCt. $100^1/_2$; 5 pCt. $111^1/_2$; Holl. $2^1/_2$ pCt. $64^7/_8$; 4 pCt. $101^1/_8$; Sard. $81^1/_2$.

PARIJS, 22 Maart.

De beurs heeft geen blijvend gunstigen invloed ondervonden van de nota van den *Moniteur*, en wel, omdat velen er slechts in zien eene officieele kennisgeving van de steeds toenemende intimiteit, tusschen Frankrijk en Rusland, — eene intimiteit die ook reeds in het Oosten, met name te Konstantinopel, zou blijken, waar de Russiesche gezant in last zou hebben, zich in alle groote kwestiën met den heer *de Thouvenel* te verstaan. Anderen meenden, dat Oostenrijk, waarvan de nota geen gewag maakt, weigert aan het kongres deel te nemen, en onze regering dus bloot zijn goeden wil heeft doen kennen.

Sardinië zal met weêrzin zijne uitsluiting van het kongres zien, te meer, daar het op aandrang onzer regering eenige koncessiën had gedaan, door o. a. *Garibaldi* geen hoogen rang in het leger toe te kennen, en toe te stemmen in de ontbinding der vrijkorpsen, behoudens nadere inlijving der manschappen bij het leger.

Het bouwen van kanonneerbooten en het vervaardigen van geschut wordt, hoewel met minder spoed, voortgezet.

De geestelijkheid is met de eenigen tijd geleden verschenen brochure *Napoleon III en Italië* voor een groot gedeelte volstrekt niet ingenomen, vooral, wijl daarin beweerd wordt dat het kanonniek het regt niet meer voldoet ter bescherming en ontwikkeling der tegenwoordige zamenleving. In verscheidene kerken heeft men dan ook van den kansel verkondigd, dat dit geschrift met de godsdienst en met den aan het hoofd der R. K. kerk verschuldigden eerbied strijdige beginselen en denkbeelden bevat.

De *Moniteur* bevat een rapport der min. van binnenl. zaken en eeredienst betreffende de magtiging voor de opening van nieuwe kerken, kapellen enz. voor de godsdienstoefeningen der Protestanten. Dit rapport gaat van een ontwerp-besluit vergezeld, dat twee groote verbeteringen aanbrengt. Voortaan zal nl. alleen de staatsraad, niet de maire, prefekt of minister, over aanvragen tot opening van een nieuw gebouw tot godsdienstoefening oordeelen. Hierdoor wordt een groote waarborg gegeven voor onpartijdigheid. De tweede verbetering is, dat de niet erkende eerediensten in deze op gelijke lijn zullen gesteld worden met de erkende.

De *Siècle* zegt, dat men, bij het lezen der nota, wel zal bemerkt hebben, dat lord *Cowley's* zending mislukt is.

Hetzelfde blad ziet in de bijeenroeping van het kongres nog geenszins den vrede, daar niet binnen bepaalde grenzen zal onderhandeld worden, zoodat men het vooruit reeds ten halve over de punten eens kon zijn, — maar dewijl, volgens de nota van den *Moniteur*, het kongres zal bijeenkomen, "om de verwikkelingen te voorkomen, welke de toestand van Italië kan doen rijzen, en die de rust van Europa zouden kunnen verstoren," zoodat de diskussie de meest wijde strekking zal hebben, en men zich dus ten slotte ligtelijk niet kon verstaan.

Zekere jufvrouw *Martin*, in het departement de l'Orne, dezer dage overleden, heeft *Lamartine* tot haren universelen erfgenaam benoemd. Hare nalatenschap bestaat in eene landhoeve en een huis in de stad. Die jufvrouw had *Lamartine* nooit gezien, en men zegt zelfs, dat zij in haar testament geschreven heeft: "ofschoon de heer *de Lamartine* nooit op mijne brieven heeft geantwoord," waarop zij liet volgen: "waarschijnlijk omdat zij niet gefrankeerd waren."

PARIJS, Woensdag 23 Maart.

De *Patrie* zegt, dat Engeland, Pruissen en Oostenrijk stellig in het kongres zullen toestemmen.

Een kamerheer van den koning der Nederlanden is gister alhier aangekomen; hij is per telegraaf ontboden, om over de bijeenkomst van het kongres te 's Hage te onderhandelen.

— 23 *Maart.* Rente kont. $4^1/_2$ pCt. 96,00; op tijd 3 pCt. 68,65; Fr.-Oost. Spw. 548; Sp. $1^1/_2$ pCt. —.

MARSEILLE, 22 Maart.

Handelsbrieven uit Tanger van den 13. Maart spreken van ernstige moeijelijkheden, die tusschen Spanje en Marokko zijn ontstaan. De gevangene Spanjaarden zijn nog niet in vrijheid gesteld, zoo als de regering van Marokko beloofd heeft; doch daar en boven hebben de Spaansche konsuls aan eenige Joden bescherming verleend, en hierdoor zijn weder verschillen ontstaan. De Engelsche konsul heeft zijne pogingen verdubbeld, om vijandelijkheden voor te komen, doch Spanje meent niet te moeten toegeven.

De berigten uit Napels wegens 's Konings toestand van den 19. Maart blijven ongunstig. De hertog van Kalabrië neemt met de ministers het bestuur waar.

Ten gevolge van den onzekeren toestand in Europa zijn de handelszaken alhier kwijnende.

ADVERTENTIEN.

** Na eene ziekte van weinige dagen, overleed te Utrecht op den 19. dezer, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot Mr. J. VAN HALL, Hoogleeraar in de Regten, Ridder der orde van den Nederl. Leeuw, Kommandeur der orde van de Eikenkroon, enz. — Wat ik, mijne kinderen en pleegkinderen in den waardigen overledene verliezen, zullen zij het best beseffen, die hem in zijnen maatschappelijken en huisselijken kring gekend hebben.

M. T. MARCELLA.
Wed. J. VAN HALL.

** Heden overleed na een langdurig en smartelijk lijden, in den ouderdom van ruim acht en vijftig jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot PHILIP ERNST THUERE, diep betreurd door mij en mijne tien kinderen.

Utrecht, W. L. VAN VLISSINGEN,
21 Maart 1859. Wed. P. E. THUERÉ.

De affaire zal door de Weduwe op denzelfden voet worden voortgezet.

** Heden overleed in den ouderdom van 52 jaren, onze geliefde Zuster, Jonkvrouwe LOUISE ISABELLA WILHELMINE MOCK. Allen, die haar kenden, zullen gevoelen wat wij in de dierbare overledene verliezen.

Utrecht, Jhr. MOCK,
24 Maart 1859. Lid der Prov. Staten v. Z. Holland.
A. E. J. Bar^nesse^ VAN GOLTSTEIN,
geb. MOCK.

Eenige kennisgeving.

** De ondergeteekenden betuigen langs dezen weg hunnen welgemeenden dank voor de vele bewijzen van belangstelling en deelneming, dezer dage ondervonden.

A. H. DETTINGMEIJER
en Echtgenoot.

METALEN KRUIS.

** Vergadering van de AFDEELING UTRECHT op Woensdag den 30. Maart 1859, 's avonds ten half acht ure, in het Gebouw van Kunsten en Wetenschappen. Het Bestuur der Afd.,

Graaf NAHUYS, *President*.
A. G. J. TAETS VAN AMERONGEN, *Secr.*

OPENBARE AANBESTEDING.

** De Commissie tot verbetering van Woningen voor den arbeidenden stand (tweede Maatschappij) te Utrecht, zal op Donderdag den 31. Maart 1859, des voormiddags ten elf ure, ten huize van den Hr. KLOKKE in de Lijnmarkt in het openbaar aanbesteden:

Den opbouw van 60 stuks Woningen.

Bestek en teekening liggen ter inzage in het lokaal in de Lollestraat, wijk G n°. 411 (voormaals Kantoor van registratie) dagelijks van 10 tot 3 ure, alwaar eerstgenoemden tegen *f* 1.00 te bekomen zijn, en voorts nadere inlichtingen kunnen verkregen worden. — Aanwijzing op het terrein, op Donderdag den 24 en Woensdag den 30. Maart des namiddags van één tot twee ure.

De Commissie voornoemd,
Namens dezelve,
J. VAN HAEFTEN, Secretaris.

A. VAN WOERDEN,

** Apotheker te Utrecht, verlangt een bekwaam BEDIENDE, liefst Geëxamineerd.

Zuivere Echte Amandelzeep.

p. stuk **15** Ct. p. Quantit: van 10 stuks à **12** Ct.

Savon de Dames

p. stuk **6** Ct. p. Quantit: van 10 stuks à **5** Ct.

** Deze beide Zeepsoorten recommanderen zich behalve hunnen lage prijs, ook door zuiverheid in qualiteit en zijn verkrijgbaar bij

I. J. L. VAN HAARLEM.
Drogist. Vreeburg nabij de Barrière.

** DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY, een zeer aanbevelenswaardig middel tegen *zweren*. J.. D....., in de Kalverstraat te Amsterdam woonachtig, had sedert ruim zeven jaren verouderde zweren aan een been en aan een zijner armen. Elke behandeling, en alle aangewende zoo uitwendige als inwendige middelen waren te vergeefs. Eindelijk kwam hij tot het besluit de zalf en pillen van *Holloway* te gebruiken, waardoor spoedig de wonden een beter aanzien verkregen, en na dat hij ruim twee maanden in het gebruik derzelven had volhard, was hij geheel genezen en geniet sedert dien tijd de beste gezondheid.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede g Londen, Strand, 244, en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY'setablissement.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

COCOS-ZEEP.

** **DEZE ZEEP** schuimt sterk, reinigt oogenblikkelijk, ontneemt alle scherpte aan de huid, maakt haar zacht en blank, en geeft haar een jeugdig frisschen tint. Men koopt een groot stuk voor 15 Ct.

Bij het wasschen van gekleurde Goederen en Zijden en Wollen Stoffen, doet zij, van eene zuiverder en minder scherpe loog bereid, de kleuren minder aan, en maakt de wol niet hard.

De goede echte soort die in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Depôts te verkrijgen is, heeft den naam H. KERCKHOFF zoowel op de Zeep als op het Etiquet. Zij onderscheidt zich bovendien van de nagemaakte soorten, door hare kleur die wit en doorschijnend is, en door droogte en hardheid in het aanvoelen. De nagemaakte gelijken in kleur en aanvoelen veel op eene vetkaars.

Wij verzoeken de Dépôthouders instantelijk hunne Kalanten op deze bijzonderheden opmerkzaam te maken.

K. WILLER'S KRUIDEN-OLIE.

Tien droppels daarvan, iederen morgen op het hoofd gewreven, bij eene wassching met lauw water en reiniging met eenen goeden schuijer, tweemaal 's weeks, bevorderen den groei van het Haar ongemeen, en maken het krachtig, vol, glanzend en golvend. *f* 1.50 is de prijs van het fleschje.

DE ECHTE TANDZEEP

van Dr. SUIN DE BOUTEMARD maakt de Tanden zuiver wit, zonder het émail aan te doen, bewaart ze voor ziekelijke aandoeningen en houdt den mond frisch. Het stuk kost 40 Cents en is toereikende voor een half jaar.

De Echte Dr. Borchardt's Zeep

is zamengesteld uit fijne aromatische en etherische oliën en delfstoffelijke bestanddeelen, verwijdert puisten, schubben, levervlekken, zonnebrand, sproeten, en de huid behoudt door alle jaargetijden dat fluweelige, veerkrachtige en frissche voorkomen, dat de schoonheid zoo zeer verhoogt. Men gebruikt ze met een wollen lapje, waarmede men de huid een- of tweemaal daags wascht. De prijs is 40 Cents.

HET FAMILY TOOTH POWDER

is eene zuivere compositie uit het plantenrijk, frisch en aangenaam van smaak. Het sterkt het Tandvleesch, maakt, dat de Tanden stevig vastzitten, hergeeft hun de paarlwitte kleur der jeugd, bewaart het verglaassel, zuivert den adem en verhindert, dat aangestoken Tanden tot verder bederf overgaan. Prijs 40 Cts. het Doosje.

Amsterdam Verkoophuis.	Bodegraven, *B. E. C. Schlatman.*)
Utrecht *I. Uhlenbroek* Choorst.	Hilversum, *R. J. J. v. Alphen.*
„ *T. Uhlenbroek* Bakkerb.	Kuilenburg, *J. V. Hondius.*
„ *L. J. R. Bosch* Lijnm.	Vianen, *B. Swaving.*
„ *P. J. Hanck*, „	WijkbijDuurst, Wed. *C. Zorn.*
Amersfoort, Gebr. *Bruning.*	IJsselstein, *J. J. Groenhoff.*
„ *G. T. C. v. d. Roemer.*	Zeist, *C. G. Adlung.*
„ *A. H. v. Ruiven.*	en in de bekende dépots in
Baarn, *E. v. Dapperen.*	de andere steden.
„ Gez. *Petersen Nobbe.*	

** Bij J. G. BROESE, is uitgegeven:

De 3e Aflevering

VAN HET

ALBUM VAN UTRECHT.

Inhoudende:

AFBEELDING met HISTORISCHE BESCHRIJVING

VAN

's Rijks Kweekschool voor Militaire Geneeskundigen en 's Rijks Hospitaal,

(voorheen **het DUITSCHE HUIS.**)

De Uitgever betuigt zijnen dank voor de belangstellende deelneming, welke deze uitgave reeds heeft ondervonden, waardoor hij met genoegen kan aankondigen, dat de Uitgave geregeld zal worden voortgezet; hij beveelt dezelve verder beleefdelijk aan.

Op de door deze en gene gedane opmerking, diene tot berigt, dat de aard van het onderwerp meebrengt, dat de TEXT niet anders *kan noch mag* zijn, als uitsluitend **Historisch**, en dat van dit terrein niet zal worden afgeweken.

Bijzonder voordeelig aanbod.

** Tot primo Julij 1859 zijn de laatste Exemplaren van het beroemde werk van THOMAS CARLYLE:

DE FRANSCHE OMWENTELING VAN 1789,

een geschiedkundig tafreel naar het Engelsch en Hoogduitsch door F. F. W. KOCH, met eene voorrede van O. G. HELDRING. 3 deelen gr. 8°. in plaats van *f* 10.80 nu tegen den geringen prijs van *f* 3.60 verkrijgbaar bij C. H. v. NEDERHASSELT te Maarssen, en alom te ontbieden bij alle soliede Boekhandelaars.

** Bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD EN ZOON te Amsterdam, komt heden van de pers:

ZSCHOKKE, in de voornaamste oogenblikken zijns levens, geschriften en handelingen, met zijne vrienden en vijanden. Prijs *f* 2.—.

ZSCHOKKE, de gemoedelijke en tevens zoo helderdenkende Christen, de ervaren menschenkenner, is zeker een der meest populaire hedendaagsche Schrijvers, wier werken onder ons dan ook welverdienden opgang maakten. Hij is in menig gezin sedert jaren een vertrouwd en trouw huisvriend. Het bovenstaande werk, dat hem nog nader en uit menig nieuw oogpunt doet kennen en waarderen, zal derhalve zijnen talrijken vereerders onder ons hoogst welkom zijn.

BEVALLEN.

Maart.		
18	G. A. S. Asman geb. de Haas, dochter.	Leeuwarden.
17	J. M. Broers geb. Spanjaard, dochter.	Wageningen.
19	H. Berkelbach v. d. Sprenkel geb. v. Beekhuijzen, dochter.	Rotterdam.
21	S. M. Brakman geb. v. d. Harst, zoon.	Middelburg.
20	C. Brouwer geb. Reinders, dochter.	Leeuwarden.
18	C. Coster geb. de Vos, dochter.	Amsterdam.
22	L. G. v. Dijk geb. v. Spreeken, zoon.	Amsterdam.
17	C. M. v. Erp geb. Roning, zoon.	Dokkum.
20	J. G. Fangman geb. Overvoorde, zoon.	Delft.
20	S. E von Heeckeren geb. von Weiler, z.	Doesborgh.
22	J. H. Janssen geb. Hoppe, dochter.	Schiedam.
22	J. E. Knoops geb. den Dekker, dochter.	Rotterdam.
22	S.W.P. v. Lennep geb. Teding v. Berkhout, d.	Heemstede.
22	J. v. Lindt geb. de Klerk, doode zoon.	Rotterdam.
23	C. G. J. M. Moll geb. v. d. Meer de Wijs, d.	Rotterdam.
22	C. Pieterse geb. Hirschemuller, dochter.	Rotterdam.
21	T. Schiere geb. Vis, dochter.	Zaandam.
22	C. W. J. v. Staveren geb. Helderman, d.	Rotterdam.
21	C. Vermaas geb. v. d. Borden, zoon.	Rotterdam.
14	H. v. d. Werff geb. Jonker, dochter.	Dockum.

OVERLEDEN.

18	J. Albach, dochter 24 j.	Amsterdam.
18	F. E. Bert geb. Lijssow.	Amsterdam.
18	F. H. Batenburg 57 j.	Middelburg.
18	C. den Bouwmeester, 41 j.	Zwolle.
20	K. Bruijgom.	Rotterdam.
16	A. G. Bosch v. Tangen.	Amsterdam.
21	P. J. Daijs, 76 j.	Amsterdam.
22	C. M. H. Ellinckhuijsen, 46 j.	Rotterdam.
17	J. Fein, zoon 21 j.	Leeuwarden.
18	P. de Goeije, 69 j.	Haarlem.
19	J. C. v. Holij, dochter.	Amsterdam.
19	A. C. P. J. v. Heusde, zoon 8 j.	's Hage.
1	S. C. Haselhoff, dochter.	Dockum.
17	M. Hoekstra geb. Hoekstra, 66 j.	Harlingen.
21	A. Z. Hilleman, zoon 31 j.	Rotterdam.
20	D. de Joode, dochter 24 j.	Amsterdam.
21	J. Kamphuijs, 48 j.	Zwolle.
19	M. J. Matthes, dochter 3 j.	Amsterdam.
18	W. v. Os, 81 j.	Rotterdam.
15	H. Pasma, dochter.	Franeker.
19	N. Peereboom, 45 j.	Rotterdam.
19	J. Spigt geb. Walraven, 57 j.	Hoorn.
22	G. Schmidt geb. Bouwmeester, zoon.	Rotterdam.
22	A. A. Twiss, zoon.	Rotterdam.
5	H. Veen, zoon.	Sneek.
17	M. A. Warren, 44 j.	Sneek.
21	A. de Wit geb. Oosterbaan, 38 j.	Amsterdam.

Marktberigten.

Schiedam, 23 Maart. Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 15.75. Jenever id. *f* 21.25. Amsterd. proef *f* 22.50, zonder de belasting. Spoeling *f* 1.60 per ketel.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Maart	Uren	Wind-rigt.	kr.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d. Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	*Opmerkingen.*
			N. d						
23	2	nw.	2.5	763.38	49.1	+ 2.3	0.72	0	Zwaar bew.
	10	w.	0.5	62.07	43.7	+ 4.1	0.92	0.1	Betr., regen.
24	8	wnw.	2.0	59.27	45.7	+ 3.8	0.94	0.8	Betr.; nevel.

AMSTERDAM 23 Maart 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{1}{4}$	$63\frac{3}{8}$	$63\frac{3}{8}$
dito dito	3	„	$75\frac{5}{8}$	$75\frac{11}{16}$	
dito dito	4	„	$97\frac{3}{4}$	98	$97\frac{1}{8}$
Amortisatie-Sijndikaat	$3\frac{1}{2}$	„	$93\frac{1}{2}$		
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$	„	$142\frac{1}{4}$	$142\frac{1}{2}$	$143\frac{1}{8}$
Oost-Indische Leening	4	„	$97\frac{1}{8}$		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$51\frac{7}{8}$		
SPANJE.					
Obligatien	$1\frac{1}{2}$	pCt.	$30\frac{3}{8}$	$30\frac{7}{16}$	$30\frac{5}{8}$
Obligatien	3	„	$44\frac{1}{8}$		
Binnenl. Schuld	3	„	$40\frac{3}{8}$	$40\frac{1}{2}$	$40\frac{5}{8}$
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$45\frac{5}{16}$	$45\frac{3}{8}$	$45\frac{5}{8}$
dito 1856/57	3	„	45	$45\frac{1}{16}$	$45\frac{1}{16}$
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C^0^.*	5	„	$103\frac{7}{8}$	104	
Obligat. 1828 & 1829	5	„	$102\frac{1}{4}$		
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	$89\frac{5}{8}$		
Certifikaten 1840	4	„	$85\frac{1}{4}$	$85\frac{1}{2}$	
Cert. bij *Stieglitz*	4	„	$85\frac{3}{4}$		
dito 5e Serie	5	„	$97\frac{1}{8}$	$97\frac{1}{16}$	
dito 1855 6e Serie	5	„	$101\frac{1}{4}$	$101\frac{7}{16}$	$101\frac{5}{16}$
dito Adm. te Londen	$4\frac{1}{2}$	„	$98\frac{1}{2}$		
Certifik. van Assign.	6	„	$66\frac{1}{8}$		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			$155\frac{1}{2}$	$155\frac{1}{4}$	
Obligatiën	4	pCt.	$80\frac{1}{2}$		
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en C^0^.*	4	pCt.	$56\frac{3}{4}$		
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$64\frac{7}{8}$	$65\frac{11}{16}$	$65\frac{1}{4}$
Oblig. Rente Am.	5	„	$77\frac{5}{8}$	$77\frac{7}{8}$	$77\frac{3}{4}$
dito dito Nat. 1854	5	„	$67\frac{1}{4}$	$68\frac{1}{4}$	$67\frac{1}{8}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	34	$34\frac{1}{4}$	$34\frac{5}{16}$
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100	5	pCt.	99		
AMERIKA.					
Peru, Geldleen. 1824	$4\frac{1}{2}$	pCt.	$88\frac{1}{4}$		
Ecuad. Oblig. 1855	1	„	$16\frac{1}{8}$	onbep.	
Venez. Oblig 6 pCt., nu	5	„	$39\frac{1}{2}$	$39\frac{3}{4}$	$39\frac{1}{8}$
Grenada, Oblig.	$3\frac{1}{4}$	„	$17\frac{3}{4}$	$17\frac{1}{8}$	
Mexiko, Obl.	3	„	$19\frac{15}{16}$	$20\frac{1}{8}$	$20\frac{1}{16}$
N.-Am. Illin. Spw. Aand.			65		
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	82		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

BIJVOEGSEL
BIJ DE UTRECHTSCHE COURANT VAN
DONDERDAG 24 Maart 1859, N°. 71.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Zitting van Donderdag 17 Maart.

Voorzitter Mr. *W. R. Boer.*

Tegenwoordig zijn 21 leden: afwezig de heeren *Kien*, *v. Dielen*, *Schuurman*, *v. Hengelaar*, *v. Nooten*, *Ram*, *v. Veersen* en *Bake*.

Is ingekomen:

een prov. blad, houdende een besluit tot plaatsing in het prov. blad der opgaven van de in 1858 door de gemeente-besturen afgekondigde verordeningen, — voor kennisgeving;

eene missive van Ged. Staten, ten geleide van een besluit tot goedkeuring van het raadsbesluit om van den heer *C. J. Verheul* onderhands aan te koopen een perceel gronds tusschen de Watersteeg en de Zandstraat, — alsvoren;

eene gelijke missive ten geleide van een koninkl. besluit, houdende goedkeuring der vastgestelde direkte belasting voor 1859, — alsvoren;

eene gelijke missive houdende goedkeuring der 3. suppl. kohieren voor de hondenbelasting, dienst 1858, — alsvoren;

wordt ter tafel gebragt een ontwerp raadsbesluit tot afschrijving van een gedeelte van den aanslag van *D. Harcke* in de direkte belasting, — ter sekretarie;

een gelijk ontwerp betreffende de aanslagen der weduwen *Cambier* en *J. Battenberg*, — alsvoren;

eene voordragt van B. en W., betreffende het schoolgeld der leerlinge *M. J. A. Roeper Bosch*, — alsvoren;

eene missive der komm. voor de koepokinenting ten geleide van haar verslag over 1858.

De *Voorzitter* stelt voor dit stuk ter inzage ter sekretarie neêr te leggen en er gebruik van te maken in het jaarverslag.

De heer *Pabst* acht van het hoogste belang dit verslag publiek te maken, opdat men kunne zien, welke resultaten het onderzoek door de leden met betrekking tot de inenting zijn verkregen. Als het stuk te uitvoerig is om te worden voorgelezen, zal Spr. voorstellen het te laten drukken en voor het publiek verkrijgbaar te stellen.

De *Voorz.* antwoordt, dat het verslag zeer uitvoerig is en zeer vele cijfers bevat, waarom het niet zeer geschikt is om te worden voorgelezen. Hij gaf reeds aanvankelijk het denkbeeld te kennen er het meest mogelijk gebruik van te maken voor het gemeenteverslag, daar ook hij het een zeer belangrijk stuk acht. Spr. zou in zoo verre terug kunnen komen op zijn eerste denkbeeld, door in overweging te geven, het in zijn geheel als bijlage bij het gemeente-verslag te doen drukken, en daarbij nog een zeker aantal exemplaren te laten overdrukken om voor het publiek verkrijgbaar te stellen.

De heer *Pabst* merkt aan, dat men weet hoeveel exemplaren van het gemeente-verslag gedrukt worden, zoodat men reeds kan berekenen hoeveel bijlagen noodig zullen zijn; niets belet dus dat men reeds voorloopig een aantal exemplaren van het verslag laat drukken om aan de leden van den raad toe te zenden en voor het publiek verkrijgbaar te stellen.

De *Voorz.* kan moeijelijk zoo dadelijk zeggen of het op die wijze zou kunnen geschieden, ware het mogelijk, dan zou er echter geen bezwaar tegen bestaan; vond het in de praktijk echter bezwaar, dan gelooft hij, dat men genoegen kan nemen met zijn voorstel.

Wordt konform dit voorstel besloten.

Is nog ingekomen een rekest van kommissarissen der jagerij in de provincie Utrecht, houdende klagten over de jagerij, met verzoek daarin wijziging te brengen.

De *Voorz.* stelt voor dit stuk te verzenden aan B. en W., ten einde de zaak nader te onderzoeken en des noodig, eene voordragt te doen.

De heer *Pabst* acht de zaak van het grootste gewigt. Er zijn, zegt Spr., op de jagerij van andere kanalen verordeningen gemaakt, die uitmuntend werken, en het ware te wenschen, dat voor de gewigtige vaart van Utrecht naar Amsterdam, omtrent dat punt een geregelde toestand wierd in het leven geroepen. Spr. gelooft, dat eene verzending aan B. en W. zijn nut kan hebben en kan er zich dus meê vereenigen; hij wenschte echter het rekest bovendien te verzenden aan de kamer van koophandel alhier, waarin mannen zitting hebben, uitmuntend bekwaam om een oordeel te vellen, den raad te adviseren en B. en W. in te lichten. Spr. stelt dat voor, te meer, omdat die zaak reeds zoo lang hangende bij B. en W. is zonder dat er eenig werk van is gemaakt.

De *Voorz.* zegt, dat de verdiensten der kamer van koophandel door B. en W. zeer hoog worden gewaardeerd, en gelooft, dat het verzenden aan B. en W. niet zou uitsluiten, dat, als zij begrepen van dat ligchaam in deze licht te kunnen inwinnen, zij het stuk ook aan die kamer zouden zenden.

De heer *Ackersdijck* ondersteunt zeer het voorstel van den heer *Pabst*. Ook Spr. komt de zaak zeer gewigtig voor, en hij acht geen kollegie zoozeer op de hoogte om inlichtingen te geven als die kamer.

De *Voorz.* wijzigt alsnu zijn voorstel in dier voege, dat het stuk zal verzonden worden aan B. en W., en, in afschrift, aan de kamer van koophandel.

Dienovereenkomstig wordt besloten.

Is ingekomen een rekwest van eenige handelaren ten aanzien der oprigting eener korenbeurs en overdekte graanmarkt op de Neude.

De *Voorz.* stelt voor, dit adres ter sekretarie neêr te leggen en bij de behandeling der zaak van de korenbeurs er op te attenderen. Hij geeft tevens de verzekering, dat deze zaak bij het dagelijksch bestuur in ernstige overweging is, en de fabriekage zich met het ontwerpen van een plan bezig houdt.

een rekwest van het bestuur der bad- en waschinrigting, houdende bezwaren tegen het voorstel tot afstand van grond aan *v. Berkom*, en te kennen gevende, dat het weigeren van het ten behoeve dier inrigting af te staan stuk gronds, welligt eene belemmering der exploitatie ten gevolge zou kunnen hebben; besloten — hierop bij de behandeling van genoemde voordragt te attenderen;

eene voordragt tot benoeming van de leden der komm., bedoeld bij art. 11 en 15 der wet op de schutterijen, — wordt besloten dadelijk tot deze benoeming over te gaan en worden herkozen de heeren *de Muralt* en *Bosch*, en, als plaatsvervangers, de heeren *van Stirum* en *van Hengelaar*.

Wordt, bij monde van den heer *de Muralt* verslag uitgebragt, door de komm. voor de zaak der spoorwegen, welk verslag hierop nederkomt: dat de komm. van oordeel is, wat betreft de uitnoodiging van de Kamer van Koophandel van Roermond, dat, bij de uiteenloopende gevoelens omtrent de rigting aan de zuiderlijn te geven, het voor het gemeente-bestuur van Utrecht geraden mag worden geacht, zich vooreerst buiten den strijd dier gevoelens te houden, en althans geen gevolg te geven aan de uitnoodiging in kwestie; dat de komm. kennis genomen hebbende van het verslag der komm. van rapporteurs uit de Tweede Kamer, met genoegen gezien heeft, dat een groot deel der vertegenwoordiging van oordeel is, dat, voor eene verbindingslijn met de noordelijke spoorwegen, Utrecht als centraal punt moet worden aangenomen, en dat aan die lijn de reeds vroeger door dezen raad aanbevolen rigting behoort gegeven te worden; dat de komm. ook bepaald hare aandacht heeft gevestigd op de adressen naar aanleiding van het verslag der komm. van rapport. uit Rotterdam en andere Maassteden aan de Tweede Kamer gezonden ter bevordering van de lijn *Bredius* c. s.; dat zij almede kennis genomen heeft van de adressen daartegen uitgegaan van den gemeenteraad en de Kamer van Kooph. van Amsterdam, ter bevordering van den aanleg der verbindingslijn van Utrecht of Maarsbergen naar den Bosch; dat zij verder, in aanmerking nemende, dat de raad in zijn in Okt. aan de Tweede Kamer gezonden adres de zaak uitvoerig heeft behandeld, en het voor haar moeijelijk zou zijn thans nieuwe gronden daarbij aan te voeren, voorstelt, voorloopig ter bevordering van de zaak der spoorwegen niets naders te verrigten, in afwachting der memorie van beantwoording der Regering op het verslag der komm. van rapporteurs, tot de komm. de tijd gekomen acht tot het doen van nadere voorstellen, waartoe zij verlangt diligent verklaard te worden.

Dit verslag wordt ter inzage ter sekretarie nedergelegd.

Aan de orde is de voordragt van B. en W., om met den heer *Zocher* eene overeenkomst aan te gaan, betreffende eene verandering van het plantsoen aan de Wittevrouwenbrug en het St. Lukasbolwerk, en hem tevens op te dragen, het leggen eener brug daar ter plaatse.

De heer *de Graaf* zegt, dat als hij had kunnen denken, dat zijn voorstel de zaak zulk eene uitbreiding zou geven, hij het zeker niet gedaan zou hebben. De groote reden, die aan zijn voorstel ten grondslag lag, was de weinige kostbaarheid; is hij wel onderrigt, dan is het nu eene zaak geworden van *f* 6000, terwijl het toen eene was van *f* 1200 à 1500. Spr. vindt dat zeer bezwarend en zou daarom gaarne zien, dat men terugkwam op een van de eerste plans. Een tweede bezwaar is dat men nu zal beslissen over het lot van het St. Lukas bolwerk. Dat is wat Spr. nu tegen de zaak in het algemeen heeft. In het bijzonder heeft Spr. iets tegen de brug; volgens de teekening daargesteld zou die zeer aardig zijn op eene buitenplaats over een vijvertje, maar niet geschikt voor eene brug over een breede stadssingel waarover veel passage is. Daarbij vereischt zoodanig rustieke brug, gelijk wordt voorgesteld, veel onderhoud en zou Spr. het daarom zeer raadzaam achten, zoo men iets netjes wilde, eene elegante ijzeren brug te leggen.

De heer *Visscher* zegt, dat de kosten van het brugje niet hooger berekend zijn dan *f* 1200. Eene ijzeren brug, hoeveel doelmatig ook, zou zeker vier maal meer kosten. Spr. gelooft, dat de teekening van den heer *Zocher*, zoo als trouwens altijd alles, wat van dien genialen man verkregen wordt, uitmuntend is; zij geldt echter minder dat brugje, dan iets waarin voorzien moet worden; nu nl. de Wittevrouwenbrug de poort heeft vervangen, past de wandeling, nu reeds niet aanlokkelijk, niet meer daarbij, en moet zij dus geheel in verband daarmede veranderd worden. De teekening stelt die veranderde wandeling voor. Zes duizend gulden zal voor de zaak in het geheel besteed moeten worden. Al geschiedde die verandering niet, zouden er toch groote herstellingen moeten plaats hebben, want het muurwerk van de schoeijing aan het St. Lukas bolwerk is in bijzonder slechten staat, de brug aldaar gelegen gevaarlijk. Verder zegt Spr. nog dat de gebouwen aan het St. Lukas bolwerk nu miserabel staan; is echter de aanleg voltooid, dan zal men welligt in staat zijn op dit mooiste punt der stad eene allerfraaiste villa aan te leggen of aan te laten leggen, en zal in alle gevallen het perceel bij de verandering meer winnen dan verliezen.

De heer *Jongeneel* zegt, dat al ware die brug niet gekomen, toch door het afbreken der Wittevrouwenpoort het plantsoen veranderd had moeten worden. Dat bedraagt *f* 3800, maar met het dempen der gracht aan het Lukasbolwerk en het stellen eener nieuwe schoeijing *f* 4400; dus zal de brug *f* 1200 kosten. Spr. ontveinst niet, dat het cijfer hoog is, maar men kan het werk van den heer *Zocher* niet per uur berekenen; het is het werk van een meester, en dat moet als zoodanig betaald worden, en als Spr. personeel dien prijs ook hoog vindt, dan moet hij toch zeggen, dat de hoogere waarde, die hij toekent aan het talent van den heer *Zocher*, hem zal doen besluiten zich geheel aan de meesterlijke trek van dien man te onderwerpen.

Den heer *de Graaf* doet het genoegen, dat uit de diskussie gebleken is, dat de brug nu op het geraamde cijfer is gebleven. Op dit punt zijn dus Spr.'s bezwaren wel opgeruimd. Wat echter betreft het ander bezwaar, is het Spr. nog niet duidelijk geworden, dat die rustieke brug beter zal zijn dan een ijzeren.

De heer *Ackersdijck* ondersteunt, wat door twee leden der fabriekage is in het midden gebragt omtrent de verbetering, welke de aanleg der wandeling door de uitvoering van het plan zal ondergaan. Die is zoo groot, dat Spr. niet terugdeinst voor de kosten, die noodzakelijk kunnen zijn om het bolwerk te vereenigen met het overig gedeelte van den aanleg. Spr. moet evenwel opkomen tegen de bewering van den heer *de Graaf*, dat nu zou worden beslist over de bestemming van het St. Lukasbolwerk; integendeel, Spr. gelooft, dat de aanwending van het bolwerk zal begunstigd worden als het niet meer door een stilstaand water is afgescheiden. Spr. stelt zich voor, dat het nog eene zeer

nuttige bestemming kan bekomen en de gelegenheid, om er b. v. een ziekenhuis te plaatsen wordt niet verminderd. Spr. vindt dus ten opzigte van het plan zelf geen bezwaar, doch deelt dat van den heer *de Graaf* omtrent de brug; doch daaraan zou de heer *Zocher* gemakkelijk door eenige wijziging in zijn plan te gemoet kunnen komen.

De heer *v. Boetzelaer* heeft het plan bij de behandeling in de komm. van fabriekage niet zeer aangetrokken. Spr. meent, dat de hooge kosten niet opwegen tegen het gerief. Ook komt het hem voor, dat men vooruitloopt op de bestemming van het St.-Lukasbolwerk. Daarbij is ook Spr's gevoelen, dat eene rustieke brug minder doelmatig is en veel reparatie zal eischen.

De heer *v. Geuns* deelt het gevoelen der sprekers, die in het midden gebragt hebben, dat de brug wel eenigzins anders had kunnen worden ingerigt. Tegen de kosten heeft Spr. geen bezwaar, nu de raad eens heeft uitgemaakt, dat de brug noodzakelijk is. Het komt hem echter voor, dat men zooveel mogelijk moet zorgen, dat die brug zij in het algemeen belang. In de vorige verg., waarin de zaak behandeld is, is de wenschelijkheid der brug betoogd, voornamelijk in het belang van den handel, en nu komt het Spr. voor, dat eene rustieke brug, alleen voor voetgangers, niet kan gezegd worden eene brug te zijn in het belang van den handel. Spr. wenschte dus haar te zien ingerigt ook voor kruien handwagens.

De *Voorz.* merkt aan te gelooven, dat men hier niet te veel moet denken aan details der zaak, en het volgens de voordragt vooral de vraag geldt, of men zich in het algemeen wil vereenigen met het denkbeeld, om aan den heer *Zocher* op te dragen het leggen eener brug in verband met de verandering van het plantsoen, en dus het geheel in overeenstemming te brengen met de Wittevrouwenbrug? Dat is het hoofddenkbeeld der voordragt, maar niet om het leggen der brug en het veranderen van het plantsoen als vreemde zaken van elkander af te scheiden. Spr. gelooft, dat dit ook door den heer *de Graaf* is voorbij gezien, toen deze sprak van de groote kosten voor het leggen der brug. De kosten volgens het voorstel van dien Spr. waren zeker minder dan die, welke het plan van den heer *Zocher* meêbrengt; maar al ware het voorstel van den heer *de Graaf* aangenomen, dan had toch ook het plantsoen moeten worden veranderd. Het voorstel van den heer *Zocher* betreft eigenlijk alleen den aanleg, maar hij heeft nog niet gezegd, wat hij zou moeten hebben, als het geheele plan aangenomen wierd en ook het leggen der brug hem opgedragen. Spr. stelt zich dus de zaak zoo voor, dat als de raad de voordragt aanneemt, daaruit zal volgen eene onderhandeling, om den heer *Zocher* ook het leggen der brug en het dempen der sloot op te dragen en dan in de eerste plaats te hooren wat zijne begrooting van kosten zijn zal voor het geheele werk, en zeer zeker was 't het denkbeeld van B. en W. voor dat geval, die opgaven aan den raad mede te deelen en aan diens nadere goedkeuring te onderwerpen.

De heer *Jongeneel* moet de aandacht er op vestigen, dat de heer *Zocher* cijfers opgegeven heeft. Wat het moeijelijkste is na te gaan, is het eerste punt de *f* 3800; het tweede is te berekenen, en wordt dan ook geraamd op *f* 600, en het bouwen der brug is door hem even als door de komm. van fabriekage gebragt op *f* 1200. Omtrent de cijfers dus kan geen verschil bestaan. De heer *Zocher* verlangt echter, dat de stad op zich neme, het leggen der brug en het plaatsen van het hek.

De *Voorz.* geeft toe, dat de cijfers genoemd zijn, maar zeer zeker zijn er zaken, waarop nog uitgaven zullen vallen en waarop in het plan niet is gerekend. Hij zal er slechts op wijzen, dat voor het gebouw aan het bolwerk geheel nieuwe zinkpunten zullen moeten gemaakt worden. Hij herhaalt dus dat, als men den heer *Zocher* de zaak wil opdragen, men wel zal doen eene geheel nieuwe begrooting van kosten te vragen.

De heer *Jongeneel* zou dan in bedenking geven deze gansche beraadslaging achterwege te laten. Spr. zou eer denken, dat de raad *en gros* moest goedkeuren, en wat aangaat die ondergeschikte punten, dat moet geen bezwaar zijn, om de verdere uitvoering aan B. en W. over te laten.

De heer *de Muralt* heeft zich van den aanvang af voor het voorstel van den heer *de Graaf* verklaard, omdat hij van verschillende zijden ingelicht was hoeveel eene brug volgens dat voorstel zou kosten, nl. *f* 1200 à 1500; Spr. wil nu wel zeggen, dat toen het onderhavig projekt van den heer *Zocher* in de verg. van B. en W. is gekomen met het advies der kommissie van fabriekage, hij zich er niet tegen verzet heeft, het in den raad over te brengen, maar dat hij van voornemen was, om daar tegen te stemmen, omdat hij vond dat het cijfer veel te hoog was voor eene brug als waartoe besloten was. Nu was hem wel gezegd, dat de wandeling in verband met de Wittevrouwen-barrièrebrug moest worden gebragt, maar Spr. heeft gemeend, dat dit kleine uitgaven zouden zijn; hij herinnert zich niet, dat daarvoor zulke hooge cijfers in de verg. van B. en W. waren aangegeven als welke nu zijn opgegeven. Spr. begrijpt eerst nu uit de diskussie, dat al legde men geen brug, het toch noodzakelijk zal zijn, eene uitgave van *f* 3800 te doen om de wandeling te veranderen, en dat men zal vervallen in eene uitgave van *f* 600 voor eene nieuwe schoeijing en brug naar het Lukas-bolwerk, ter vervanging van de bestaande, zoodat eigenlijk het primitieve plan, waartoe de raad had besloten, niet veel meer zou kosten, dan men zich aanvankelijk had voorgesteld; die overweging zou van invloed kunnen zijn op zijne stem. Spr. moet echter opmerken, dat toen de begrooting is voorgedragen voor het werk aan de Wittevrouwenpoort, men op al die uitgaven niet gerekend heeft; later is daar nog *f* 3000 bijgekomen voor de bestrating van de brug. Spr. meende dat die reeds onder het werk behoorde, dat is hem ook reeds tegengevallen, maar nu valt hem dubbel tegen, dat, ten gevolge daarvan, nog eene verandering moet worden gemaakt in den aanleg van het plantsoen, van ongeveer *f* 4000 waarop ook niet gerekend is. Spr. kan niet nalaten zijn leedwezen deswege te betuigen, dat wanneer aan den raad plannen en begrootingen worden voorgedragen, door hen, die gewoon zijn den raad of B. en W. daaromtrent te adviseren, daarbij niet worden opgegeven alle de veranderingen en verdere uitgaven, die zullen voortvloeijen uit de werken waartoe men besluit.

De heer *Jongeneel* moet bekennen, dat de komm. van fabriekage, aangezien de stad altijd zelve de bestrating verrigt, die niet in hare begrooting heeft opgenomen. Men gaat echter te ver als men wil, dat zij ook had moeten vooruitzien de verandering der wandelplaats; dit toch kon men eerst zien, dat moest geschieden, nadat de poort was weggebroken. Wil men dit evenwel voortaan, dan moet men eene geheel andere komm. van fabriekage benoemen, dan kan de thans benoemde niet aan de verwachting beantwoorden.

De heer *de Muralt* meent, dat de ambtenaren, als zij plannen voor zoodanig ontwerp opmaken, alles moeten berekenen, wat daaruit kan voortvloeijen, maar hij rigt volstrekt geen verwijt tot de komm. van fabriekage.

De heer *v. Doorn* zegt, dat het hem duister is geworden of, als het voorstel wordt aangenomen, de raad ook toestemming geeft tot de uitvoering van het werk overeenkomstig de ingekomen teekening, zonder nader overleg. Ware dit het geval, zoo zou Spr. zich er niet mede kunnen vereenigen. Aanvankelijk is in den raad het nut ter sprake gebragt van eene brug, en nu gaat men uit van het denkbeeld van verfraaijing van een gedeelte van stadswandelingen; Spr. is zeer voor verfraaijing, maar meent dat het nut voorgaat. In het voorstel wordt niet eens opgegeven hoe breed, hoe sterk de brug zal zijn. Het kan wel zijn, dat de brug zou beantwoorden aan het schoonheidsgevoel van den heer *Zocher*, zonder te beantwoorden aan de behoefte der inwoners van Utrecht.

De heer *de Graaf* stelt voor, het plan goed te keuren, doch den heer *Zocher* uit te noodigen, den rustieken vorm der brug door een anderen te doen vervangen.

Den heer *Pabst* dunkt het, dat als men door B. W. op zulk een schoonen weg is gevoerd, men meer vertrouwen moest stellen. De heer *de Graaf* heeft het goede denkbeeld gehad en voorgesteld, een brugje te maken, zoo als het door sommigen is geteekend was dat een aardig brugje met een hekje gesloten, zooals men meer voor theetuinen heeft, maar geen brug, overeenkomstig met den aanleg van het plantsoen. Men heeft dus zijne toevlugt genomen tot *Zocher*, en deze, wiens verdiensten geheel Nederland erkent, geeft nu een plan. En zullen nu de leden vragen, zal die brug wel sterk genoeg — wel breed genoeg zijn? Spr. begrijpt, dat de heeren *van Geuns* en *van Boetzelaer* dat vragen, omdat die beide heeren verlangen dat er kruiwagens over kunnen; maar Spr. meent, dat, het punt der kruiwagens beslist zijnde, men de zaak moet overlaten aan den man, die den geheelen aanleg op zoo onberispelijke en meesterlijke wijze heeft daargesteld. Wat nu betreft de som, die kent men in maximum, maar voor het overige is, dat eene zaak van vertrouwen, en moet men over details heenstappen en de uitvoering overlaten aan den heer *Zocher*, onder toezigt van B. en W.

De heer *v. Boetzelaer* stelt voor de brug te maken niet uitsluitend voor voetgangers, maar ook bruikbaar voor hand- en groentewagens.

De heer *de Muralt* verklaart zich hiertegen. Bij eene vorige diskussie toch is genoegzaam gebleken, dat dit het doel niet was. De brug zou in dat geval veel breeder moeten zijn of wel de voetgangers zouden telkens moeten wachten tot dat een wagen er over was. Maakt men de brug breed voor eene groote passage met wagens, dan dient men er eene steenen brug te leggen, want dan zal men er te paard ook willen overgaan; de wagens zouden er echter toch niets aan hebben, zoo lang ze niet in de wandeling kunnen komen, of wel, men zou ook een rijweg moeten maken naar het Hieronymusplein.

De heer *v. Boetzelaer* zegt, dat de reden, waarom het voorstel aanvankelijk gedaan werd, is, dat de bezoekers van Tivoli gemakkelijker de stad in zouden kunnen komen; later heeft men gezegd, dat zulks vooral in het belang was der bewoners in de omgeving van de Maliebaan. Nu is het bekend, dat een groot deel der bevolking aan die zijde der stad zijn onderhoud vindt met den verkoop van groenten en vruchten, en nu zal men juist die menschen van het genot der brug uitsluiten, wanneer het voor hen van het meeste belang zoude zijn, om met hunne beladene handwagens langs den kortsten weg in de stad te kunnen komen; daarmede kan hij zich niet vereenigen.

De heer *de Graaf* heeft reeds eens gezegd, dat zijn voorstel volstrekt niet gedaan werd, om de bezoekers van Tivoli, maar in het algemeen belang. Spr. merkt nu nog aan, dat uit de Nachtegaalsteeg geen groente wagens komen; er is slechts een klein boertje die daar uitkomt, en die gaat altijd de Wittevrouwenbrug. Moeten de groentewagens er echter over, dan moet men eene brug hebben van ten minste 6 el breedte en veel sterker.

De heer *v. Geuns* ondersteunt het amendement van den heer *v. Boetzelaer*. Spr. gelooft, dat als het eene brug zal moeten worden, gelijk de heer *de Muralt* zelf in eene voorgaande verg. gezegd heeft, in het belang van den handel, de handel er ook gebruik van moet kunnen maken, en zij dus geschikt moet zijn voor groente- en handwagens. Men heeft de brug verdedigd uit het oogpunt van het belang voor den handel, waarbij tijd geld is; is dat waar voor voetgangers, dan geldt het zelfs nog meer voor hen die met groente- en handwagens gaan en zich zooveel langzamer moeten bewegen.

De *Voorz.* verklaart zich tegen het amendement. Hij heeft gedacht, dat de brug moest dienen om het genot der wandelaars te bevorderen, en dat is niet alleen van belang voor hen, die in de stad wonen, maar een algemeen belang, zelfs ook voor de buitenbuurten. De Nachtegaalsteeg en Maliebaan worden meer en meer bewoond, en men moet den de gelegenheid om gemakkelijk in de stad te komen uitbreiden en daarbij is de brug van groot gerief. Uit dit oogpunt heeft Spr. het opgevat, en hij gelooft ook, dat zij niet gebouwd behoeft te worden met het oog op eene bijzonder drukke nijverheids-passage.

In stemming gebragt wordt alsnu het amendement van den heer *v. Boetzelaer* verworpen met 17 stemmen, tegen die der heeren *v. Lier*, *Schuller*, *van Boetzelaer* en *van Geuns*.

De *Voorz.* stelt voor, de voordragt van B. en W goed te keuren met bijvoeging van het voorstel van den heer *de Graaf*.

Dit wordt aangenomen met 18 tegen 3 stemmen. Tegen stemmen de HH. *van Stirum*, *van Geuns*, en *van Boetzelaer*.

Aan de orde is alsnu de voordragt betreffende het rekwest van *v. Berkum* met het ingekomen rekwest der bad- en waschinrigting.

De heer *v. Geuns* heeft twee bedenkingen tegen de voordragt: 1. dat wordt voorgesteld aan *v. Berkum* iets toe te staan, dat hij niet vraagt; hij beroemt zich in zijn verzoekschrift, door het bouwen der huizen aan de Katharijne barrière eene *gewigtige onderneming* te hebben gedaan, »waarmede niet zoo »bepaald het eigenbelang, maar ook de verbetering »van eene afzigtelijke buurt is in het oog gehouden," verklaart zich bereid om het overige terrein op gelijke wijze te bebouwen, doch hoopt dan ook, »daar door *één* ingezeten *zooveel* wordt daargesteld »wat *zoozeer* tot de verfraaijing van een zoo be»langrijk punt der stad bijdraagt," bij den raad *medewerking* te vinden, om die *belangrijke* onderneming te ondersteunen; hij vraagt mitsdien de geheele grondruimte kosteloos, en eene ondersteuning van *f* 2000, en men biedt hem den grond aan ad *f* 50; men dingt dus *f* 2050 op zijn verzoek af, en wijst te gelijk het verzoek der bad- en waschinrigting van de hand, welke een stuk gronds vraagt ter lengte van hoogstens tien ellen. Eene tweede bedenking is, dat door de aanneming van het voorstel de uitbreiding eener hoogst nuttige inrigting belemmert, zoo niet onmogelijk gemaakt wordt. Het geldt toch eene instelling van het hoogste belang, waarvan alle klassen der bevolking gebruik maken en die derhalve met regt kan genoemd worden eene instelling van algemeen nut, in den ruimsten zin des woords. Die inrigting heeft dringend behoefte aan uitbreiding, en de eenige reden waarom daaraan nog geen gevolg gegeven werd, is, dat men de noodige fondsen nog niet bijeen had. Door het voorstellen van B. en W. aan te nemen, wordt die uitbreiding bijna onmogelijk gemaakt. Het bestuur verzocht voor de uitbreiding 10 ellen gronds, er blijven dan nog 30 ellen over, die aan een partikulier zouden kunnen worden afgestaan, om huizen op te bouwen. Nu wordt gezegd dat *v. Berkum* het geheel terrein verlangt of niets, maar van den anderen kant gaat men toch uit van de veronderstelling, dat hij, om het zoo uit te drukken, overvraagt, en zich zou tevreden stellen met *f* 50 te betalen, terwijl hij *f* 2000 wenscht te ontvangen; neemt men dat aan, dan kan men ook wel aannemen, dat hij zich zal tevreden stellen met 30 ellen, als hij 40 vraagt, en zoo niet, dan zal er wel een ander te vinden zijn, die op de overblijvende 30 ellen huizen zal willen bouwen.

De *Voorz.* gelooft, dat de voordragt niet gedaan is, dan nadat B. en W. zich overtuigd hadden dat met hetgeen men wilde afstaan genoegen zou worden genomen.

De heer *v. Lier* zegt, zich geheel te kunnen vereenigen met hetgeen de heer *v. Geuns* aanvoert. Het komt Spr. minder gepast voor, aan den heer *v. Berkum* iets toe te staan, wat deze niet vraagt.

Wat aangaat het verzoek van het bestuur der wasch- en badinrigting, moet Spr. betuigen, dat 't eene inrigting is van zoo algemeen erkend nut, dat men haar op alle mogelijke wijze behoort te ondersteunen; en als zij nu een verzoek doet aan den raad, hetwelk door alle leden *in abstracto* billijk wordt geoordeeld en er geen overwegende redenen tot afwijzing door eene weigering, zoo moet men het bestuur niet ontmoedigen, bij zijne eerste poging tot uitbreiding. Verfraaijing is zeker goed, maar het nuttige en noodzakelijke mag aan het eerste niet worden opgeofferd; daarom ware het eene schoone zaak, zoo men beiden kon vereenigen. Spr. stelt alzoo voor, B. en W. uit te noodigen, te trachten, zich met het bestuur der inrigting en met den heer *v. Berkum* te verstaan, ten einde, zoo mogelijk, eene schikking tot stand te brengen.

De heer *Jongeneel* zegt, dat de stad dankbaar kan zijn aan de mannen, die zoodanige inrigting hebben tot stand gebragt. Spr. zou echter niet geneigd zijn om die inrigting nog meer grond af te staan. Als men de stad wil verfraaijen, moet men geen wasch- en badinrigting aan den rand der stad bouwen. Men volge dan liever het denkbeeld in de vorige verg. door den heer *Schuller* geopperd, en geve elders gelegenheid eene tweede inrigting in het leven te roepen. Spr. moet nog opmerken, dat de aandeelhouders nog nimmer rente hebben genoten; nu wil men gaan uitbreiden, maar er zijn geene fondsen, en staat nu de raad grond af, dan zal er toch vooreerst niets op gebouwd worden, terwijl de heer *van Berkum*, die bewijzen heeft gegeven van de stad te willen verfraaijen, van zijn verder plan verklaart af te zien. Men zegt, dat de heer *v. B.* niet krijgt wat hij heeft gevraagd, maar Spr. merkt op, dat *v. B.* geneigd is aan te nemen wat men hem geven wil.

De heer *van Schermbeek* merkt aan, dat het bestuur der inrigting van het wasch- en badhuis alleen het erf ter zijner dispositie verlangt, zonder bepaalde aanwijzing waartoe het zal worden aangewend. Dit nu doet hem vreezen, dat het ongebruikt zal blijven liggen, hetgeen zeker, bij den aanbouw, dien men in dat gedeelte der stad heeft aangevangen, eenen leelijken misstand geven zal. — Na het gesprokene van den heer *Jongeneel*, verwacht hij dat zijne vrees gegrond zijn zal, en er een onaangenaam ledig voor het oog in de rij van bebouwing, op die kade, overblijven zal. Voor het overige gelooft Spr. dat alle leden dezer vergadering innig overtuigd zijn van het wezentlijk nut, dat deze inrigting verspreidt, juist in dat digt bevolkte kwartier der stad, waarin zóó vele bewoners gevonden worden, voor wie reiniging wel eene eerste behoefte wezen zal. — Hij gelooft echter met den vorigen Spr. dat de inrigting voor het tegenwoordige aan de behoefte voldoet.

De heer *Ackersdijck* kan niet dringend genoeg aanbevelen de voordragt niet aan te nemen, maar integendeel toe te staan wat het bestuur der bad- en wasch-inrigting vraagt. De heer *van Berkum* heeft groote gebouwen opgerigt, en Spr. wil gaarne zijn ondernemingszucht roemen, maar men is ten zijnen opzigte reeds uitermate inschikkelijk geweest, door hem toe te staan, wat men naar het gevoelen van Spr. niet had behooren toe te staan, om namelijk zoo nabij de poort te bouwen. Men heeft, naar het schijnt, zeer groot genoegen in de gebouwen van dien ondernemer, en zou daaraan nu opofferen eene inrigting, welke juist, om het groot nut dat zij aanbrengt, bijzondere belangstelling moest wekken. Deze inrigting wordt te klein bevonden, en uitbreiding is zoo noodzakelijk, dat de stichters tot nog toe van alle renten of dividenden hebben afgezien, ten einde de opbrengst daaraan te besteden. Nu zegt men, fondsen tot verdere uitbreiding zullen niet gevonden worden, en die zal dus toch niet tot stand komen. Onwaardige voorspelling, om een billijk verzoek af te wijzen. Er is integendeel alle vooruitzigt dat die fondsen wel zullen verkregen worden, en het is reeds berekend, dat dan de opbrengst in verhouding tot de kosten zal vermeerderen. Een der Spr.'s geeft het middel aan de hand om een badhuis te laten bouwen in een ander deel der stad; maar Spr. antwoordt, dat als deze aanvraag geweigerd wordt, men zich algemeen zal voorstellen, dat de raad liever een privaat man begunstigt, dan zoodanig eene inrigting van algemeen nut. Het geldt een veel grooter belang dan men wel denkt; het is wenschelijk dat te dezer stede vele inrigtingen van dien aard worden daargesteld, de behoefte aan verbetering in het volksleven is zoo groot. Wanneer er mannen zijn, die dit uit eigen beweging doen, die eene inrigting daarstellen en besturen daarover het toezigt voeren, geheel belangloos en zonder dat het kapitaal, er in gestoken, eenige rente aanbrengt, dan mag de raad wel een bewijs van vertrouwen, van tegemoetkoming en van erkentelijkheid geven.

De heer *v. Lier* hecht veel aan verfraaijing en verbetering, doch geeft, waar sprake is van nut en noodzakelijkheid, hieraan de voorkeur. Men verlieze hier, zegt Spr., niet uit het oog, dat gesproken wordt over eene *bestaande* inrigting. Als een bestuur zich had gevormd en terrein voor den opbouw der inrigting kwam verzoeken, dan zou bij Spr. het argument van den heer *Jongeneel* zwaar wegen; maar hier is sprake van eene bestaande inrigting, die in bloeijenden toestand verkeert. Spr. nu meent, dat het niet goed is, den eersten stap door het bestuur dier inrigting, tot uitbreiding gedaan, met eene weigering te beantwoorden; dat ware én voor bestaande inrigtingen én voor zoodanigen die nog zouden kunnen worden tot stand gebragt, niet bemoedigend; integendeel het ontmoedigt hen die ze zouden willen tot stand brengen. De heer *Jongeneel* heeft gesproken van elders terrein te geven, maar indien, zegt Spr., reeds ten aanzien van bestaande inrigtingen bekrompen wordt gehandeld, wie zal dan lust en moed hebben, op een ander terrein nieuwe te doen verrijzen. De heer *Jongeneel* heeft een somber tafereel opgehangen van de finantiën der inrigting, maar men houde in 't oog dat de inrigting bloot eene weldadigheids inrigting is, waarbij men geen winstbejag heeft beoogd. Spr. gelooft ten slotte, zijn voorstel te mogen aanbevelen, namelijk om B. en W. uit te noodigen te trachten, beide verzoeken, gelijk zij daar liggen, te konciliëren, en van het resultaat hunner pogingen aan deze vergadering verslag te doen, des noodig, met een nader voorstel.

De heer *Jongeneel* heeft door bevoegde mannen vernomen en verklaart dat ook als zijn eigen gevoelen, dat *v. Berkum* de stad wel degelijk heeft verfraaid; trouwens, dat is een punt van smaak. Spr. blijft overigens bij zijn gevoelen, dat het goed zou zijn een tweede inrigting in het leven te roepen, in plaats van de bestaande uit te breiden, te meer daar men geene fondsen heeft, en dus afstand van grond tot niets zal leiden. Ontmoedigends ziet Spr. niets in de voordragt, als men zich geneigd betoont elders grond af te staan. Spr. kan zich echter wel met het voorstel van den heer *v. Lier* vereenigen.

De heer *van Schermbeek* zegt, dat zóó iemand prijs stelt op zindelijkheid en reinheid bij de mindere klasse, dan zeker hij het moet zijn, die dagelijks onder het volk komt, zijne klagten hoort en zijne behoeften gadeslaat. — Hij is alleen voor den afstand van het terrein aan den heer *van Berkum*, omdat die aannemer bepaalde plannen en teekeningen overlegt van gebouwen, die de entrée der stad wezenlijk versieren zullen. Spr. heeft ook als zijne meening geuit, dat de wasch- en bad-inrigting voor het oogenblik aan de behoefte voldoet: dat is door een geacht lid der vergadering betwijfeld. Spr. blijft echter bij zijne meening en wijst er slechts op, hoe in den zomer, 's namiddags, en voornamelijk des Zaturdags, de wasch- en bad-inrigting personen ontvangt, uit eene klasse van menschen, waarvoor die inrigting niet is daargesteld, naardien zij de reiniging, daar gezocht, te huis kunnen vinden. — Spr. meent dus hieruit te mogen besluiten, dat de inrigting niet geheel den dag door de mindere klasse wordt bezocht en derhalve voldoende is voor de behoefte.

De heer *Pabst* zal zijne stem aan de voordragt geven, niet om *v. Berkum* te begunstigen, maar in het belang der stad. Spr. meent, dat als op een ander punt eene badinrigting, hetzij door de stad of particulieren moet in het leven geroepen worden, men er des noods duizende voor zou moeten over hebben. Waarom nu wenscht Spr. de inrigting aan de Katharijne-barrière te beperken. Omdat zij blijkens het rekest aan hare exploitatie voldoet, en er plaats gevraagd wordt voor het geval dat men haar wil vergrooten. Het gebruik dus van het bestaande is voldoende, maar men wil er nog meer bij stellen. Spr. echter wenscht niet te benadeelen eene inrigting, die spoedig aan de Tolsteegpoort moet komen; voor de menschen toch die er gebruik van maken is ook tijd geld. Spr. wil deze gelegenheid niet voorbij laten gaan om eene opmerking te maken. Er is hem gezegd, dat er nog uitmuntende terreinen zijn voor bebouwing. Hij geeft dus aan het bestuur zijn wensch te kennen, om alle tot bouwen beschikbare terreinen toch aan hen, die zich daartoe aanmelden, zooveel mogelijk af te staan met alle faciliteiten, want het is Spr. ook gezegd, dat die sollicitanten dikwijls bij ondergeschikte ambtenaren zekere soort van tegenwerking vonden, waardoor zij ontmoedigd worden.

De heer *Ackersdijck* kan zich niet genoeg verwonderen over de wijze, waarop een zoo billijk verzoek bestreden wordt. Hij ontkent, tegen het beweren van sommige leden, dat de inrigting voldoende is. Hij doet dit op gezag van de bestuurders van de wasch- en badinrigting, die het in hun adres gezegd hebben, en van wie elk raadslid het persoonlijk heeft kunnen vernemen. Wie zal volhouden dat die mannen geen geloof verdienen? Uitbreiding is noodzakelijk, men heeft zelfs geen plaats voor de steenkolen. En nu moge men spreken van duizenden, die men zou willen opofferen; er is thans slechts sprake van een stukje gronds, en dat zoude men weigeren, omdat een privaat man, die daar bouwen wil, gezegd heeft, dat hij het geheel van den beschikbaren grond moet hebben. Waarlijk, de wijze waarop men nu wil te werk gaan, is eene ongehoorde ten opzigte van zulk eene instelling en tegenover mannen, die het welzijn dêr bevolking willen bevorderen. Is het, vraagt Spr., dan niet natuurlijk, dat de opgewektheid om wat goeds tot stand te brengen daardoor zal worden uitgedoofd? De inrigting heeft aanspraak op welwillendheid, en wat zij vraagt is zoo redelijk, zoo in het oog vallend gegrond, dat, naar het oordeel van Spr., de raad het niet kan, niet mag weigeren.

De heer *de Muralt* was ook voor de voordragt van B. en W. en wel omdat er geen vooruitzigt was gegeven, dat van den grond door de bad-inrigting gebruik zal gemaakt worden, daar alleen wordt voorgespiegeld, dat het wel mogelijk is, dat voor uitbreiding vroeger of later meer grond zal noodig zijn. Spr. heeft gevreesd, dat als *v. Berkum* of een ander aannemer daar wilde bouwen, en men hun niet het geheele terrein afstond, er eene leelijke openruimte zou blijven, tot dat de waschinrigting behoefte zou hebben om die vol te bouwen. Spr. erkent echter, dat wat tegen het voorstel is aangevoerd, bij hem zeer zwaar weegt. Ook hij heeft eerbied voor die mannen, die hier ter stede zoodanige nuttige inrigting in het leven hebben geroepen. Spr. ziet nog niet, dat anderen hun voorbeeld op een ander punt van de stad zullen volgen. Ook hij is bereid, hen te gemoet te komen en eene goede zaak mede te helpen bevorderen, maar dan moeten zij ook bepaald opgeven wat zij willen, en den raad in staat stellen, te beslissen of men over het verlangde stuk gronds kan beschikken ten hunnen behoeve, zonder nadeel voor het algemeen, dat er belang bij heeft, dat het open terrein, even als het daarneven gelegen terrein, op eene sierlijke wijze worde volgebouwd. Mogt daarop vooruitzigt bestaan, dan wil Spr. gaarne zijne stem uitbrengen voor het voorstel van den heer *v. Lier*.

De heer *v. Doorn* heeft bezwaar tegen de wijze van beraadslagen, waarbij een verschillend gevoelen als beleedigend voor achtingwaardige verdienstelijke mannen wordt gebrandmerkt; dat is een' invloed op de stemming uitoefenen, die niet moest worden aangewend: men behoorde de zaken te behandelen, zonder daarin de persoon te betrekken. Spr. is vóór de voordragt, omdat hij zich niet kan verklaren waarom men, op denzelfden dag, eene som van *f* 6000 zou toestaan tot verfraaijing van een gedeelte der wandelingen, waaraan reeds meerdere groote uitgaven zijn besteed, en weigeren het aanbod, om voor niets, geheel kosteloos, zelfs met geld toe te geven, eenen afzigtelijken mesthoop, die onze schoone stad ontsiert, bevallig te bebouwen en in eene nette kade te herscheppen. Spr. kan daarvoor te minder aanleiding vinden, omdat, volgens het verslag van den stedelijken kameraar, de mogelijkheid bestaat, voor de' wasch- en badinrigting, om, met geringe opoffering, de voor hare uitbreiding noodige ruimte, achter hare bepaalde gebouwen te verkrijgen, en hij zou het in allen gevalle jammer vinden, eene zoo in het oog vallende opene plaats, al ware het ook uit eerbied voor eene lofwaardige inrigting, ledig te laten tot berging van een' hoop steenkolen, nu de gelegenheid zich ongezocht voordoet, om door hare bebouwing aan het uiterlijk aanzien der stad eene belangrijke en duurzame verbetering aan te brengen. Als Spr. om die redenen vóór de voordragt zal stemmen, dan kan hij toch de verzekering geven, dat hij daartoe, zoomin door tegenzin tegen de bestuurderen der wasch- en badinrigting, als door voorliefde voor den aannemer *v. Berkum* wordt bewogen.

De heer *v. Geuns* zegt, dat de uitbreiding niet alleen moet dienen om steenkolen te kunnen bergen; het verzoek is om grond te erlangen tot uitbreiding der inrigting; achter het gebouw is daartoe geene gelegenheid; aan dien kant is het begrensd door huisjes, die of in het geheel niet of slechts tegen eenen hoogen prijs zouden te verkrijgen zijn: wordt het verzoek geweigerd, dan wordt de uitbreiding bijna onmogelijk, die uitbreiding wordt ook niet tot eene zoo verwijderde toekomst verschoven als door sommige sprekers is beweerd; het bestuur der inrigting vraagt den grond »ten einde *vroeger of later* tot eene »uitbreiding der gebouwen te kunnen overgaan;" men zal daartoe overgaan zoodra men de noodige fondsen bijeen heeft. Het bestuur is bij het verzoekschrift zeer voorzigtig geweest, het heeft niet meer willen beloven dan het stellig wist te kunnen volbrengen; daarom spreekt het van *vroeger of later*, maar die woorden zijn dan ook gebezigd in de beteekenis die men in het dagelijksch leven daaraan hecht, en niet in den officieelen stijl, waarin *later* wel eens beteekent *zeer laat*, en *vroeg* niet altijd de gewone beteekenis van vroeg heeft.

De *Voorz.* zal zijne stem geven aan het voorstel van den heer *v. Lier*, en daardoor een bewijs leveren van zijne zucht, om de zaak ten genoege van alle partijen zoo mogelijk, te schikken. Hij moet echter verklaren, dat, toen hij, als lid van het dagel. bestuur, zijne stem heeft gegeven aan de ingediende voordragt, bij hem geen oogenblik de bedoeling heeft bestaan, *een privaat man* te willen *begunstigen* en alleen, het *algemeen belang* daarbij, naar zijn beste weten te hebben voorgestaan. De loop, die de diskussien genomen hebben, zou dergelijken blaam op het dagel. bestuur kunnen doen rusten, en daarom moet hij daartegen ten stelligste opkomen.

Het voorstel van den heer *van Lier* hierop met algemeene stemmen aangenomen zijnde, gaat de vergadering uiteen.

Zitting van den Stedelijken Raad van Amersfoort.

Van 22 Maart 1859.

Voorzitter Mr. *A. G. Wijers.*

Tegenwoordig zijn 13 leden; afwezig is de heer *v. Bockom Maas* met kennisgeving. (1 vakature.)

De geloofsbrief van den heer *M. Wolff* wordt onderzocht en tot toelating van dat lid besloten.

Aan de orde is het rapport der komm. op het verzoek van de ondernemers der gekoncessionneerde stoom-bootdienst *P. P. Kievits en Co.* om subsidie. Na het bevestigend beantwoorden van de vraag of men voor eene stoomboot even als voor beurt- en andere schepen verpligt is vuur-, haven- en tongeld te betalen? adviseert de komm. om dit verzoek aan te houden tot dat 6 maanden na den aanvang van deze dienst, uit eene getrouwe opgave van ontvangsten en uitgaven zal blijken, hoeveel aan vuur-, haven- en tongeld betaald en wat vervoerd is geworden, ten einde daaruit te kunnen opmaken of er subsidie noodig is tot instandhouding der onderneming. Dit voorstel is met 8 tegen 5 stemmen (de heeren *Scheltus*, *J. F. Lagerwey*, *Herschel*, *v. Beek* en *L. E. Lagerwey*) verworpen en daarna, overeenkomstig het voorstel van den voorzitter, met 11 tegen 2 stemmen (de heeren *Scheltus* en *L. E. Lagerwey*) besloten om de rekwestranten, ter ondersteuning van de voorgenomen onderneming, gedurende één jaar na het in werking brengen van hunne dienst, te subsidiëren met eene som, gelijkstaande met de helft van hetgeen aan vuur-, haven- en tongeld zal zijn betaald.

Rapport van Burg. en Weth. over het voorstel van den heer *v. Beek* om het in den raad verhandelde uitvoerig openbaar te maken. Hoewel opmerkende dat de ingezetenen zelden gebruik maken, van de gelegenheid om de zittingen bij te wonen, verklaren B. en W. zich te vereenigen met het denkeeld van den voorsteller, doch meenden tevens dat de verslagen, wil men ze uitvoeriger dan tot nu toe geven, het door de leden gesprokene *in zyn geheel* moeten terug geven, en dit zal men b. i. alleen door stenographie kunnen verkrijgen. Daarenboven heeft de uitgever der *Amersf, Ct.*, ten opzigte van zijn aanbod om de verslagen gedurende het jaar 1859 te geven voor *f* 200, verklaard, niet te kunnen verzekeren, dat het geleverde volledig zal zijn, maar wel dat hij na dien tijd de bedoelde verslagen niet dan voor minstens *f* 500 in 't jaar kan leveren. B. en W. doen vervolgens overlegging van een rekest van *J. v. Wermeskerken*, nevens andere onderhandsche aanbiedingen te dezer zake ingekomen, waarbij deze zich bereid verklaart om voor *f* 195, bij wijze van proefneming gedurende 1859, de raadsverslagen te drukken en gratis aan elk raadslid en kiesgeregtigde 1 exemplaar uit te reiken.

B. en W. stellen voor: 1. de beslissing omtrent de raadsverslagen aan te houden tot de gelegenheid zich voordoet deswege een nader voorstel te doen; en 2. aan den uitgever der *Amesf. Ct*, op zijn gedaan verzoek eene jaarlijksche tegemoetkoming van *f* 100, gerekend van 1 Jan. 1859, te geven voor het plaatsen der kennisgevingen van zijde des gemeentebestuurs. Overeenkomstig het eerste gedeelte der konklusie wordt met 11 tegen 2 st. (de HH. *J. F. Lagerwey* en *Diemont*) besloten, en het 2. gedeelte met algemeene stemmen aangenomen.

Nadere staat van openbare posten van den hoofdelijken omslag over 1856, waaromtrent overeenkomstig het adres van den kontroleur der gem.-belastingen met algemeene stemmen tot toelating wordt besloten.

Ten opzigte van het rekest van eenige vleeschhouwers wordt met algem. st. besloten hun te kennen te geven dat de oprigting eener weegschaal niet afhankelijk is van 't gemeentebestuur, en hun verzoek, voor zooveel betreft de aangifte van het vee aan de poort, neder te leggen op de sekretarie, opdat de leden des verkiezende daaromtrent een voorstel kunnen doen.

Kohier der belasting op de honden over 1859.— Vastgesteld ten bedrage van *f* 521.—

Ingekomen zijn: goedkeuring van ged. Staten op het kohier van den hoofdelijken omslag over 1859.— Voor informatie.

Idem op de vernietiging van het kontrakt nopens het onderhoud van de brug bij Kladdenburg.— Alsvoren.

Nader betoog van *K. de Rooij* tegen zijn' aanslag in den hoofdelijken omslag over 1859. Na voorlezing wordt op voorstel van den voorz. besloten om betrekkelijk deze reklame, waarop de raad niet meer kan beslissen over te gaan tot de orde van den dag.

Verzoek van *P. Heijnen*, *Az.* om hem te erkennen als beurtschipper van Amersfoort op Zaandam en omstreken, varende elken Woensdag van hier en Zaturdags van de andere plaats. — Verzending aan de kamer van koophandel om advies.

Verslag der pl. schoolkomm. over den toestand van het lager onderwijs alhier over 1858. — In aanmerking van de uitgebreidheid en belangrijkheid van dat stuk, wordt op voorstel des Voorzitters besloten nu geene lezing er van te doen, maar een afschrift bij de leden te laten rondgaan.

Rapporten van de pl. geneesk. komm. en der stads geneesheeren, betreffende de oprigting eener stads apotheek. — Als voren.

De *Voorz.* zegt geïnformeerd te zijn dat de Kamppoort meermalen des nachts onbewaakt gelaten wordt en wel bepaaldelijk in de verschillende achtereenvolgende nachten en op de uren in het overgelegd rapport der rijksveldwacht aangwezen, de hekken aldaar voor allen vrijen toegang openstonden en gebouwen al zonder toezigt waren. De Voorz. acht zich verpligt, daarvan, hoewel met leedwezen, kennis te geven, opdat de raad beslisse of men al dan niet den poortier zal ontslaan. Eenige leden spreken hierover het dikwerf herhaalde pligtverzuim van dezen ambtenaar en de bij herhaling hem te vergeefs gegeven waarschuwingen, waarna met 11 tegen 1 stem (den heer *J. F. Lagerweij*, zijnde de heer *Lockhorst* inmiddels vertrokken) wordt besloten aan *P. v. d. Beek* ontslag uit zijne betrekking van poortier te verleenen.

De zitting is daarna gesloten.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH en ZOON.